
WIRTUALNE WYCIEZKI PO POWIECIE TARNOWSKIM

**OPRACOWANIE
MAŁGORZATA SOBOL-KIEŁBANIA**

#b

KULTURA W DOMU

WIRTUALNE WYCIEZKI PO POWIECIE TARNOWSKIM

OPRACOWANIE MAŁGORZATA SOBOL-KIEŁBANIA

Wydawca

**MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA
IM. JULIUSZA SŁOWACKIEGO**
INSTYTUCJA KULTURY MIASTA TARNOWA

Tarnów 2020

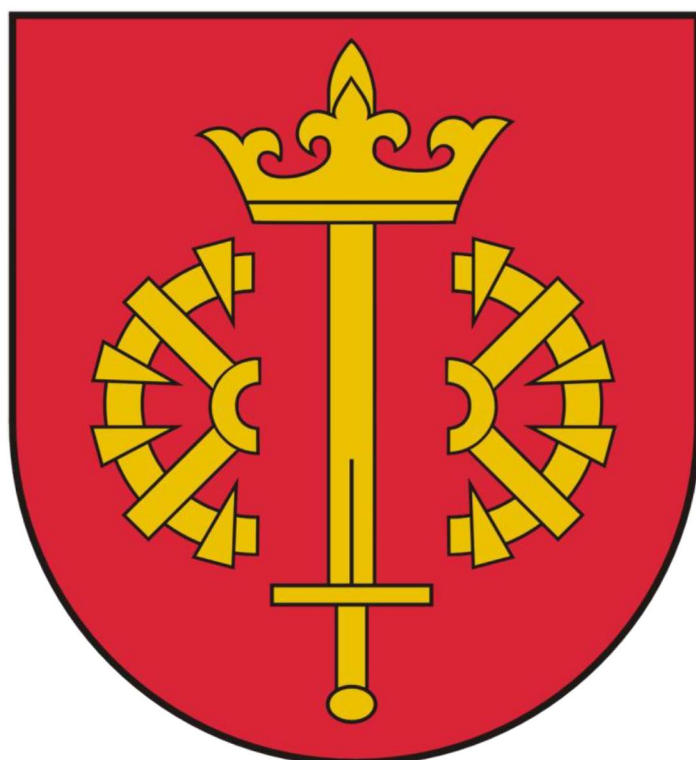
Spis treści

<u>WSTĘP</u>	<u>3</u>
<u>GMINA RYGLICE</u>	<u>5</u>
<u>GMINA RADŁÓW</u>	<u>10</u>
<u>GMINA LISIA GÓRA</u>	<u>16</u>
<u>GMINA SZERZYNY</u>	<u>20</u>
<u>GMINA WIETRZYCHOWICE</u>	<u>24</u>
<u>GMINA GROMNIK</u>	<u>29</u>
<u>GMINA SKRZYSZÓW</u>	<u>34</u>
<u>GMINA RZEPIENNIK STRYŻEWSKI</u>	<u>40</u>
<u>GMINA PLEŚNA</u>	<u>45</u>
<u>GMINA CIĘŻKOWICE</u>	<u>52</u>
<u>GMINA TARNÓW</u>	<u>59</u>
<u>GMINA ŻABNO</u>	<u>69</u>
<u>GMINA WOJNICZ</u>	<u>78</u>
<u>GMINA TUCHÓW</u>	<u>102</u>
<u>GMINA WIERZCHOSŁAWICE</u>	<u>111</u>
<u>KOŚCIOŁY DIECEZJI TARNOWSKIEJ</u>	<u>120</u>
<u>PRZYRODA</u>	<u>122</u>
<u>SPIS ILUSTRACJI</u>	<u>124</u>

Wstęp

Szanowni Państwo, niniejsza publikacja powstała w 2020 r. w ramach projektu „Kultura w domu” zainicjowanego przez tarnowskie instytucje kultury w odpowiedzi na zapotrzebowanie Tarnowian oraz mieszkańców regionu na dostęp do kultury, który ze względu na ogłoszoną epidemię Covid-19 był ograniczony. Zawarte w publikacji „wirtualne podróże” były publikowane w częściach na fanpage’u Miejskiej Biblioteki Publicznej im. J. Słowackiego w Tarnowie oraz na jej stronie domowej (<https://www.biblioteka.tarnow.pl/>).

Niniejsze opracowanie ma na celu zainteresować Naszych Czytelników historią i walorami przyrodniczo-turystycznymi powiatu tarnowskiego. Dodatkowym celem tej publikacji było poszerzenie wiedzy odbiorców o różnorodności internetowych źródeł wiedzy zawartych w bibliotekach cyfrowych oraz archiwach. Mamy nadzieję, że będzie ono również stanowiło ciekawe uzupełnienie naszej bogatej oferty księgozbioru regionalnego (Centrum Wiedzy o Tarnowie i Regionie) dla uczniów oraz osób piszących artykuły i prace naukowe. Życzymy owocnej lektury!

Gmina Ryglice

GMINA RYGLICE - gmina miejsko-wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. Zamieszkuje ją ok. 11 671 osób. W jej skład wchodzi sołectwa: Bistuszowa, Joniny, Kowalowa, Lubcza, Ryglice, Uniszowa, Wola Lubecka, Zalasowa.

Co wyróżnia gm. Ryglice?

Gmina Ryglice położona jest w południowo-wschodniej części powiatu tarnowskiego. W jej południowej części położony jest Park Krajobrazowy Pasma Brzanki wyróżniający się dużym bogactwem fauny i flory. Północny krajobraz stopniowo obniża się sięgając nizin Kotliny Sandomierskiej.

Gmina posiada wyśmienite warunki do aktywnego spędzania czasu. Urozmaicona rzeźba terenu, lasy bogate w runo leśne, szlaki piesze rowerowe i konne, liczne atrakcje turystyczne, niezwykle miejsca widokowe. Znajdziemy tu kilka „drzewnych” pomników przyrody, z których dąb „Gajus” z Lubczej ma ok. 300 lat. Na terenie gminy znajdują się też winnice w Kowalowej, Woli Lubeckiej, a Ci z Was, którzy lubią przygody niczym z książek o Indianinie Winnetou (bohaterze powieści Karola Maya) powinni odwiedzić Wioskę Indiańską Fort Wapiti w Zalasowej. Jest to obiekt w formie skansenu odzwierciedlający obozowisko Indian Równin Ameryki Północnej w XIX wieku.

Na obszarze gminy znajdują się liczne zabytki m.in.: zespoły dworsko-parkowe w Bistuszowej (należący m.in. do Bossowskich herbu Ślepowron) oraz w Ryglicach (będący własnością m.in. Ankwiczków oraz Cieleckich), kościół drewniany w Kowalowej (wcześniej znajdujący się w Ryglicach) z II poł. XVII w., neogotycki kościół w Lubczej z końca XIX w., neoromański

kościół w Zalasowej z I poł. XIX w. powstały z fundacji Władysława Sanguszki, eklektyczny kościół w Ryglicach z I poł. XX w. powstały według projektu znanego architekta Jana Sas-Zubrzyckiego z cegły po rozebranych browarze dworskim, a także spichlerz Dworski w Ryglicach z ok. 1757 r. - obecnie obiekt muzealny, oraz cmentarze wojenne z czasów I wojny światowej.

W Ryglicach możecie też spotkać się z tzw. Pomnikiem Emigranta, który często żartobliwie nazywany jest „Pomnikiem Teściowej” i stanowi część fontanny znajdującej się na tutejszym rynku.

Gmina Ryglice charakteryzuje się dużą dbałością o zachowanie dawnych zwyczajów i oferuje wiele imprez związanych z kulturą i obyczajowością ludową. Największą popularnością wśród turystów cieszy się Festiwal Kultury Pogórzańskiej w Ryglicach, Święty Walenty w Lubczy, Sobótkowe Święto Młodości czy Parada Orkiestr Dętych.

Zachęcamy do zapoznania się z artykułami np. historycznymi w e-wydaniach gminnego czasopisma „W Pasmie Brzanki”

(zob. <http://www.kulturaryglice.pl/index.php/pl/dzialalno/238-wydawnictwa/gazeta/162-archiwum>).

Natomiast stronie Ryglickiej Biblioteki Cyfrowej warto zapoznać się z udostępnionymi publikacjami na temat architektury i przyrody gminy (zob. <http://ryglice.pl/Ryglicka-Biblioteka-Cyfrowa.html>).

Proponujemy również artykuł Małgorzaty Sobol-Kiełbani o ostatnich właścicielach dworu w Ryglicach i ich księgozbiorze, którego fragmenty są przechowywane w tarnowskiej bibliotece <http://www.lis.uw.edu.pl/badan/?p=778> oraz „Monografię rodziny Zarembów na Cielczy Cieleckich” <http://dlibra.biblioteka.tarnow.pl/publication/1408> .

Zobaczcie, co można znaleźć ciekawego na temat wybranych miejscowości z tego obszaru w bibliotekach cyfrowych i archiwach oraz bazach bibliograficznych:

RYGLICE

- Stara mapa Ryglic i okolic

http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S32-E_1935_LoC_G6520_s25_.P6.jpg

- Kościół św. Katarzyny
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/56116>
- Dawny drewniany kościół p.w. Niepokalanego Serca NMP, obecnie stojący w Kowalowej.
<http://www.kosciolydrewniane.pl/pages/drewniane/stare/30245.html>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/324244>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/58204>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/59565>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/60281>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/60484>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym Rozembark – Rzuchowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/87?q#tabSkany>
- Drewniany spichlerz dworski
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/142805>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/142758>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/474021>
- Dom gromadzki
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/88325>
- Uszkodzenie drogi Tarnów Ryglice przez potok Wątok w 1960 r.
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/122822>
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/122803>
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/122798>
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/122461>
- Mapa Ryglic z 1849 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/23.1/3036?q#tabSkany>
- M. Szymanowicz, A. Gładysz, „Z dziejów organów w kościele parafialnym w Ryglicach (diecezja tarnowska)”
http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_15633_tst_692/c/692-606.pdf

BISTUSZOWA

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Bieniaszowice – Bochnia
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/68?q#tabSkany>

LUBCZA

- Cmentarz z I wojny światowej nr 191
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/lubcza_191_obraz_perlberger.JPG
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Limanowa – Łopoń
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/82?q#tabSkany>
- Pocztówka z Lubczy <https://fotopolska.eu/345186,foto.html>

Na koniec polecamy coś dla tych, co chcieliby dowiedzieć się czegoś więcej o lokalnych cmentarzach z I wojny światowej:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Radłów

GMINA RADŁÓW - gmina miejsko-wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. Gminę zamieszkuje ok. 9769 osób. W jej skład wchodzi sołectwa: Biskupice Radłowskie, Brzeźnica, Glów, Łęka Siedlecka, Marcinkowice, Niwka, Przybysławice, Radłów, Sanoka, Siedlec, Wał-Ruda, Wola Radłowska, Zabawa, Zdrochec.

Co wyróżnia gm. Radłów?

Główną atrakcją turystyczną gminy Radłów są walory środowiska naturalnego. Około 38% jej powierzchni zajmują lasy, których największe kompleksy rozciągają się w obrębie miejscowości Kolonia Biskupska, Radłów, Nowe i Stare Karmonki. Na tym terenie znajdują się pomniki przyrody jak choćby dąb szypułkowy o wysokości 30 m, którego wiek oceniany jest na 250 lat. Za pomniki przyrody uznane są także bagna: Babrzysko i Krzyżówka znajdujące się również na terenie Leśnictwa Sternalice. W lasach stale bytują: jelenie, sarny, dziki, lisy, zające i kuny. Wśród ptactwa można spotkać bociana czarnego, nazywanego przez miejscowych "hajstra". W Brzeźnicy można też podziwiać stanowiska będące pod ochroną krokusa zwanego Józefówką.

Zabytki w gm. Radłów: liczne cmentarze z I wojny światowej, zabytkowe kościoły dwory i pałace (np. Pałac Dolańskich w Radłowie), gotycki słup graniczny w Biskupicach Radłowskich z 1450 r. (Najstarszy zachowany tego typu obiekt w Polsce!).

Dziś zachęcamy do zapoznania się z artykułami np. historycznymi w wydaniach gminnego czasopisma „Radło”. Zob. link:

<https://www.gminaradlow.pl/dla-mieszkanca/kultura-rozrywka/radlo>.

Warto też poznać publikację Franciszka Gawelka pt. „Przesady, zabobony, środki lecznicze i wiara ludu w Radłowie, w pow. brzeskim" (zob.

<http://polona.pl/item/67860997>) oraz „Trzydzieści trzy dni najazdu rosyjskiego : (z własnych przeżyć i obserwacji)” (zob. <http://polona.pl/item/61065016>).

A dla tych co wolą książki mówione – Audioprzewodnik po ziemi radłowskiej:

<https://www.gminaradlow.pl/audioprzewodnik-rowerowy-po-ziemi-radlowskiej,news-1730>.

Poniżej znajdziecie linki do ciekawych materiałów, publikacji oraz zdjęć z bibliotek cyfrowych, archiwów:

BISKUPICE RADŁOWSKIE

- Cmentarze z I wojny światowej
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Dabrowa/257_biskupice_radlowskie_archiwalne.jpg
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/259_biskupice_radlowskie_archiwalne.jpg
- S. Łata „Wykaz żołnierzy WP poległych w walce o most na rzece Dunajec”
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2338>
- Stacja w Biskupicach Radłowskich:
<https://fotopolska.eu/1504023,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1486750,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1504017,foto.html>

NIWKA

- Cmentarz z I wojny światowej nr 269
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/269_niwka_archiwalne.jpg
- Fotografia grupowa uczniów i uczennic przebranych w stroje krakowskie
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/103861/6505c42752a2bed7496167374a9d7421/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/103861/>

MARCINKOWICE

- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Marcinkowice

https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0097https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0021

PRZYBYSŁAWICE

- Cmentarz z I wojny światowej nr 262
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/262_przybyslawice_archiwalne.jpg

SANOKA

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, Tom X
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_X/300

WAŁ-RUDA

- Mapa z 1849 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/277?q#tabSkany>
- Arkusz ewidencyjny strat wojennych gromady Wał Ruda
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0016

WOLA RADŁOWSKA

- Mapa z I poł. XIX w.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/1.1/3772?q#tabSkany>
- Dominium Radłów (Wola - Ruda i Śmietana, Wola Radłowska) – Badenfeld - Wilhelm
<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/46?q#tabSkany>

ZDROCHEC

- Fotografie ze spotkania Stanisława Gucwy z mieszkańcami wsi Zdrochec
<https://audiovis.nac.gov.pl//obraz/237880/>
- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Zdrochec
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0111
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0112

ZABAWA

- Kościół w Zabawie

<https://fotopolska.eu/25567,foto.html>

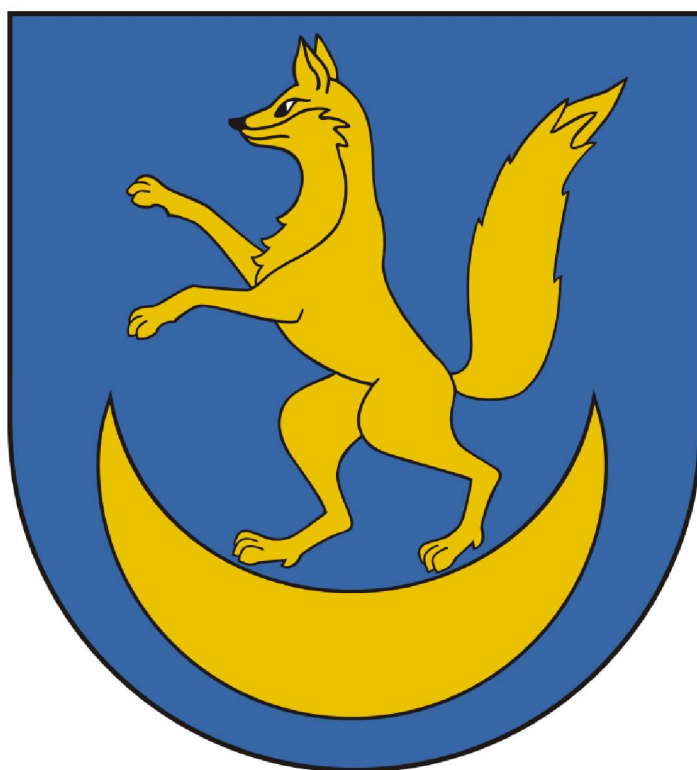
RADŁÓW

- Akta stanu cywilnego Izraelickiego Okręgu Metrykalnego w Radłowie
<https://szukajwarchiwach.pl/33/507/0/-/1#tabSkany>
- Księga urodzeń dodatki i uzupełnienia [Radłów i Wojnicz]
<https://szukajwarchiwach.pl/30/194/0/-/3#tabSkany>
- Mieszkańcy Radłowa przeglądający nowe wydanie Ilustrowanego Kuriera Codziennego przed urzędem pocztowym
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/89387/>
- Kościół św. Jana Chrzciciela
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/122765/>
<http://polona.pl/item/70105472>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/350267>
- Rynek
<http://polona.pl/item/70105473>
- Pałac Dolańskich w Radłowie
<https://fotopolska.eu/1505252,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1505251,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1505250,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1009539,foto.html>
<https://fotopolska.eu/849013,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1505253,foto.html>
- Kościół św. Jana Chrzciciela w Radłowie
<https://fotopolska.eu/1504195,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1504194,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1504193,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1504192,foto.html>
- Urząd pocztowy w Radłowie:
<https://fotopolska.eu/1032318,foto.html>

I na koniec coś dla tych, co chcieliby dowiedzieć się czegoś więcej o lokalnych cmentarzach z I wojny światowej:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Polecamy też profil na Facebooku Miejsko-Gminnej Biblioteki w Radłowie która od czasu do czasu prezentuje stare zdjęcia z gm. Radłów lub inne ciekawe artefakty z przeszłości, które trafiają do jej zbiorów.

Gmina Lisia Góra

GMINA LISIA GÓRA - gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. Gminę zamieszkują ok. 14,5 tys. osób. W jej skład wchodzi sołectwa: Breń, Brzozówka, Kobierzyn, Lisia Góra, Łukowa, Nowa Jastrząbka, Nowe Żukowice, Pawężów, Stare Żukowice, Śmigno oraz Zaczarnie.

Co wyróżnia gm. Lisia Góra ?

Lisia Góra należy do jednych z najstarszych miejscowości w powiecie tarnowskim. Pierwszą wzmiankę o wsi zanotowano w 1354 r., wtedy to Kazimierz Wielki wydał dyplom lokacyjny, zezwalający trzem synom rycerza Wita na lokowanie na "surowym korzeniu" nad rzeką Czarną, wsi na prawie niemieckim. Miejscowa tradycja wywodzi nazwę wsi od pagórkowatego ukształtowania wsi oraz od wysokiej populacji lisów w okolicznych lasach. Gmina Lisia Góra zapisała się w historii jako kolebka Rabacji Galicyjskiej, ale też miejsce, które licznie nawiedzały ciężkie choroby: dżuma, żółta febra, cholera. W gm. Lisia Góra znajdziemy też miejscowy Kraków, który stanowi część wsi Nowa Jastrząbka oraz przysiółek Głodna Wieś w Lisiej Górze. Nie każdy wie, że z Starych Żukowic pochodzi aktor i założyciel teatru Ateneum w Warszawie Stefan Jaracz. Natomiast z Lisią górą był związany poeta Jan Rybowicz.

Tereny gm. Lisia Góra to wymarzone miejsce do wypoczynku. Dynamicznie, w Starych Żukowicach, rozwija się "wioska konna", skupiająca 3 duże stadniny konne, wyposażone w niezbędną infrastrukturę (ujeżdżalnie konne otwarte i zamknięte, hale widowiskowe). Miejsce to raj dla miłośników wypoczynku w siodle i entuzjastów bezpośredniego obcowania z przyrodą, a także miejsce, w którym odbywają się zawody konne o zasięgu

międzynarodowym. Ponadto leśne obszary, trakty i ścieżki rowerowe sprzyjają turystyce rowerowej oraz spacerom.

Gmina posiada kilka zabytków m.in.: kościoły w Lisiej Górze (z XVIII w.), Nowej Jastrzębce (z I poł XX w.) oraz Łukowej (z I poł XX w.), w którym znajdziemy obraz Matki Boskiej Bolesnej malowany przez hrabinę Irenę Zborowską z Partynia (Łęg Tarnowski), liczne kapliczki przydrożne, pomniki przyrody np. dęby z Kobierzyna, cmentarze z I wojny światowej.

Tradycyjnie przedstawiamy kilka źródeł w cyfrowych bibliotekach i archiwach:

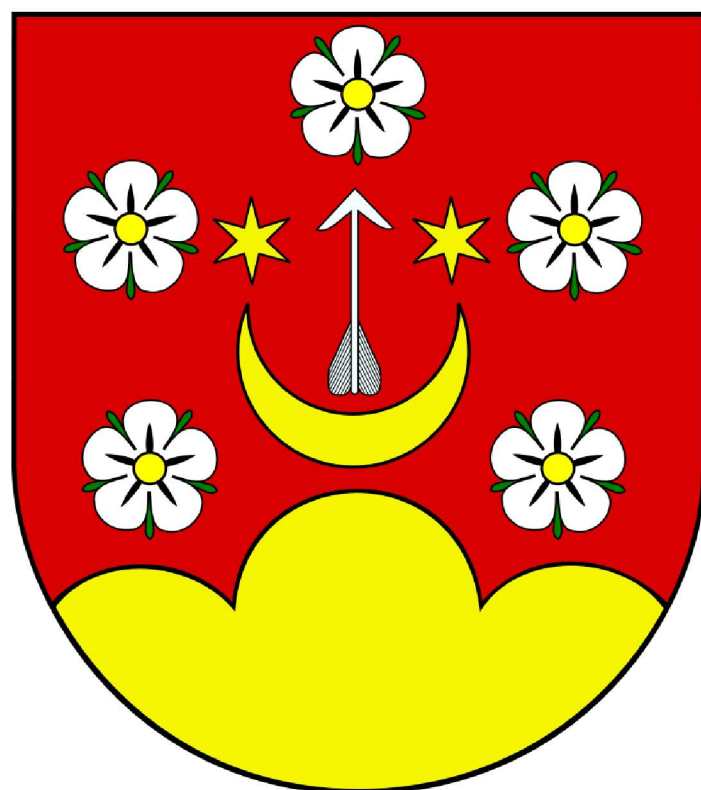
LISIA GÓRA

- Cmentarz z I wojny światowej nr 207
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Dabrowa/207_lisia_gora_archiwalne.jpg
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Dabrowa/207_lisia_gora.jpg
- Kanał odwadniający w okolicy miejscowości Lisia Góra
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/10146/>
- Afisz informujący o dożynkach gm. Lisia Góra w 1947 r.
<https://polona.pl/item/115302581>
- Różne stare mapy z Lisią Górą i okolicą
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P48-S32-E_1935_LoC_G6520_s25_.P6.jpg
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K_german/4832_E_Lisia_Gora_X.1944.jpg
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Limanowa – Łopoń
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/82?q#tabSkany>
- Przemarsz wojska niemieckiego w 1940 r. przez Lisia Górę
<https://fotopolska.eu/1185405,foto.html>
- Sklep i restauracja lata 30-te XX w.
<https://fotopolska.eu/1455965,foto.html>
- Czasopismo gminne „Głos Lisiej Góry”
<http://mbc.malopolska.pl/publication/16857>

- Folder promujący gm. Lisia Góra
http://new.lisiagora.pl/wpcontent/uploads/2016/08/Lisia_gora_pdf_folder.pdf
- W. J. Kulmatycki, „Przyczynek do znajomości ichtiofauny Centralnego Okręgu Przemysłowego” (dotyczy rzeczki Breń płynącej przez gminę)
<http://polona.pl/item/67863376>
- W „Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich” znajdziemy też kilka słów np. o Kobierzynie i Lisiej Górze
http://dir.icm.edu.pl/pl/Sownik_geograficzny/Tom_IV/204
http://dir.icm.edu.pl/pl/Sownik_geograficzny/Tom_XV_cz.2/234
http://dir.icm.edu.pl/pl/Sownik_geograficzny/Tom_V/302
- I najlepsza atrakcja! Wirtualny spacer po całej gminie Lisia Góra
<https://lisiagora.wkraj.pl/html5/index.php?id=66743#/66743/>
- Duży wybór fotografii i dokumentów o Stefanie Jaraczu znajduje się w polskich bibliotekach cyfrowych. Wystarczy w FBC wpisać w wyszukiwarce „Stefan Jaracz”
<https://fbc.pionier.net.pl/>
- W Narodowym Archiwum Cyfrowym wpisując w wyszukiwarce „Stefan Jaracz” można przeglądać sporo zdjęć i innych materiałów dotyczących jego osoby
<https://audiovis.nac.gov.pl/search/>
- Dla fanów twórczości Jana Rybowicza artykuł P. Litwickiej „Charakter rodzinnych zależności i uobecnianie się wątków familiarnych w biografii i twórczości Jana Rybowicza”
<https://depot.ceon.pl/handle/123456789/3983>

Informacje odnośnie cmentarza z I wojny w Lisiej Górze:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Szerzyny

GMINA SZERZYNY - gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. W latach 1975–1998 gmina położona była w województwie tarnowskim, natomiast w latach 1999–2002 należała do powiatu jasielskiego w województwie podkarpackim. W jej skład wchodzi sołectwa: Cermna, Olpiny, Swoszowa, Szerzyny, Żurowa, a zamieszkuje ją ok. 8 tys. osób.

Co wyróżnia gm. Szerzyny?

Gmina znajduje się na terenie Parku Krajobrazowego Pasma brzanki, dlatego jest to teren niezwykle malowniczy. Warto zwrócić uwagę na duży udział gatunków górskich w okolicznej florze. Stwierdzono tu występowanie 86 gatunków ptaków m.in.: bocian czarny, jastrząb, myszołów, pustułka. Z ssaków można zobaczyć takie gatunki jak: ryjówka aksamitna, gronostaj, łasica, wydra, bóbr. Chronione płazy to: salamandra plamista, kumak górski i nizinny, ropuch szara i zielona, rzekotka drzewna, traszka górską. Z chronionych gadów występują tu: żmija zygzakowata, jaszczurka zwinka i żyworodna, padalec oraz zaskroniec.

W Szerzynach znajdziecie całoroczne Maślaki, czyli jedną z części wsi. Pasma Liwocza i Brzanki zamieszkane jest przez ludność polską należącą do grupy etnograficznej Pogórzan. Na kształtowanie się kultury Pogórzan miały wpływ kontakty z sąsiednią grupą etnograficzną Łemków i Lachów. Strój ludowy Pogórzan miał charakter przejściowy, łącząc elementy góralskie (białe wełniane spodnie i kierzce) z nizinnymi (biała męska płótnianka, czapka magierka).

Zabytki i inne atrakcje gm. Szerzyny, o których warto wiedzieć to drewniane kościoły z XVI w. w Cermnej, z XVII w. w Żurowej oraz

murowane z I poł XX w. w Ołpinach i Szerzynie, sanktuarium Matki Boskiej Pocieszenia w Cermnej, dwór w Szerzynie (obecnie plebania) z XVI w., liczne pomniki przyrody, cmentarze z I wojny światowej w Ołpinach i Szerzynie, punkty widokowe.

Zachęcamy do zapoznania się z archiwalnymi numerami czasopisma „Gmina Szerzyna” <http://mbc.malopolska.pl/publication/15287>.

Kilka źródeł w cyfrowych bibliotekach i archiwach:

SZERZYNY

- Stara mapa Szerzyna i okolic
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S32-I_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg
- Mapa okolic Szerzyna z ok. 1917 r.
<http://polona.pl/item/85623965>
- Relacja Bronisława Wójcika - dzieciństwo w Ołpinach, życie codzienne i obrzędy wiejskie (1920-1939), edukacja zawodowa, Żydzi w Szerzynie (lata 20. i 30.)
<http://mbc.malopolska.pl/publication/18034>
- Nieistniejący, drewniany kościół pw. Wszystkich Świętych w Szerzynie
<https://fotopolska.eu/787163,foto.html>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/468005>
<http://www.kosciolydrewniane.pl/pages/drewniane/stare/40167.html>
<https://tarnowskiekoscioly.diecezja.tarnow.pl/index.php/dawne-koscioly/326-szerzyny-dawny-kosciol-wszystkich-swietych>
- Dwór w Szerzynie, obecnie plebania
<https://fotopolska.eu/1345318,foto.html>
- Chałupa z k. XIX w. we wsi Szerzyna
<https://fotopolska.eu/1474609,foto.html>
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XI/907

OLPINY

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Nowy Targ – Podzamcze
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/85?q#tabSkany>
- Dzwon (fragment; medalion z Sądem Parysa) z kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Panny Marii
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/278029>
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_VII/525
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XV_cz.2/409

ŻUROWA

- Skała Borówka
<https://fotopolska.eu/1079223,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1079224,foto.html>
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XIV/868

Warto na koniec wspomnieć, że tuż za granicą gminy i województwa małopolskiego znajduje się góra Liwocz to najwyższe wzniesienie na Pogórzu Ciężkowickim, wznoszące się na 562 m n.p.m. Na jego szczycie znajduje się punkt widokowy oraz Sanktuarium Matki Bożej Królowej Pokoju na górze Liwocz, a także rezerwat przyrody.

Jako ciekawostkę prezentujemy poniższe wydawnictwo „Liwoczanin: kalendarz rolniczo-gospodarski jako lice części jednej podgórza naszego od góry Liwocza nam odsłaniający : na rok pański 1851” (zob. <https://www.sbc.org.pl/publication/9161>).

Informacje odnośnie cmentarzy z I wojny światowej na terenie gminy Szerzyny: <http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Wietrzychowice

GMINA WIETRZYCHOWICE - gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. W jej skład wchodzi 9 sołectw: Demblin, Jadowniki Mokre, Miechowice Małe, Miechowice Wielkie, Nowopole, Pałuszyce, Sikorzyce, Wietrzychowice, Wola Rogowska. Gminę zamieszkuje ok. 4 tys. osób.

Co wyróżnia gm. Wietrzychowice?

Gmina położona jest na zalewowych, podmokłych dolinach Wisły i Dunajca z licznymi, charakterystycznymi starorzeczami, mokradłami, łąkami i pastwiskami poprzecinanymi rowami odwadniającymi. Miejsca te, jak i wzdłuż polnych dróg, porastają charakterystyczne dla wietrzychowickiego krajobrazu wierzby i kępy wikliny. Typowo polska wierzba jest tu najpospolitszym drzewem. Tereny te są pod względem rzeźby całkowicie inne od pogórza, które dominuje na południu powiatu tarnowskiego.

Tutejszy płaski krajobraz zdominowany przez pola i łąki jest typowy dla gmin położonych na Powiślu. Tutejsze ziemie od lat są badane przez tarnowskich archeologów, którzy znajdowali tu ślady dawnych osad (m.in. w Demblinie). W Jadownikach Mokrych istnieje ośrodek opiekuńczo-rehabilitacyjny dla dzieci i młodzieży prowadzony przez Caritas Diecezji Tarnowskiej. Tutaj też znajdziecie Dębowe Domy, które stanowią integralną część wsi. Natomiast z Sikorzycami związany był polski poeta, prozaik i tłumacz Tadeusz Nowak, którego część księgozbioru prywatnego przechowuje MBP w Tarnowie.

Zabytki i atrakcje gminy:

zabytkowy neogotycki kościół w Wietrzychowicach, drewniana dzwonnica kościelna z XVIII wieku, będąca pamiątką po dawnym kościele w Wietrzychowicach, cmentarze z I wojny światowej, liczne krzyże i kapliczki przydrożne.

Zobaczmy zatem co o gm. Wietrzychowice mówią zbiory zdigitalizowane w bibliotekach cyfrowych, archiwach i innych bazach:

TADEUSZ NOWAK

- Fotografia portretowa T. Nowaka
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/173628/>

WIETRZYCHOWICE

- Stara mapa Wietrzychowic i okolicy
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P48-S31-C_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg
- Dawny kościół Wniebowzięcia NMP
<https://fotopolska.eu/1548742,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1548762,foto.html>
<http://www.kosciolydrewniane.pl/pages/drewniane/stare/40496.html>
<https://tarnowskiekoscioly.diecezja.tarnow.pl/index.php/dawne-koscioly/370-wietrzychowice-dawny-kosciol-wniebowziecia-nmp>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Walki –Wysowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/93?q#tabSkany>
- Powódź w Wietrzychowicach
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/97838/>
- Murowany kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Wietrzychowicach
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/148797/>
- Pomysł kościoła parafialnego w Wietrzychowicach – pocztówka
<http://polona.pl/item/73451502>

DEMBLIN

- Zdjęcie lotnicze z 1944 r.

<https://fotopolska.eu/1271573,foto.html>

- Mapa z 1908 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/23.1/3033?q#tabSkanyhttps://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/23.1/3033?q=demblin+XSKANro:t&wynik=1&rpp=15&page=1-tabSkany>
- E. Dąbrowska, „Sprawozdanie z badań sondażowych przeprowadzonych na grodzisku wczesnośredniowiecznym w Demblinie,[...]”
<https://rcin.org.pl/publication/35025>
- B. Sz. Szmoniewski, P. Włodarczak, „Badania wielkich grodów zachodniomałopolskich przeprowadzone przez małopolskich archeologów [...]”
<https://rcin.org.pl/publication/83436>

MIECHOWICE MAŁE

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Łosie –Mszana Dolna
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/83?q#tabSkany>

NOWOPOLE

- Zdjęcie lotnicze z 1944 r.
<https://fotopolska.eu/1271574,foto.html>

SIKORZYCE

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym. Sikorzyce – Stróżówka
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/89?q#tabSkany>

WOLA ROGOWSKA

- Zdjęcie lotnicze z 1944 r.
<https://fotopolska.eu/1271571,foto.html>
- Powódź w lipcu 1934 r.
<https://fotopolska.eu/480846,foto.html>
- Mapa z 1850 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/1.1/26?q#tabSkany>

- Mapa z I. poł XIX w.

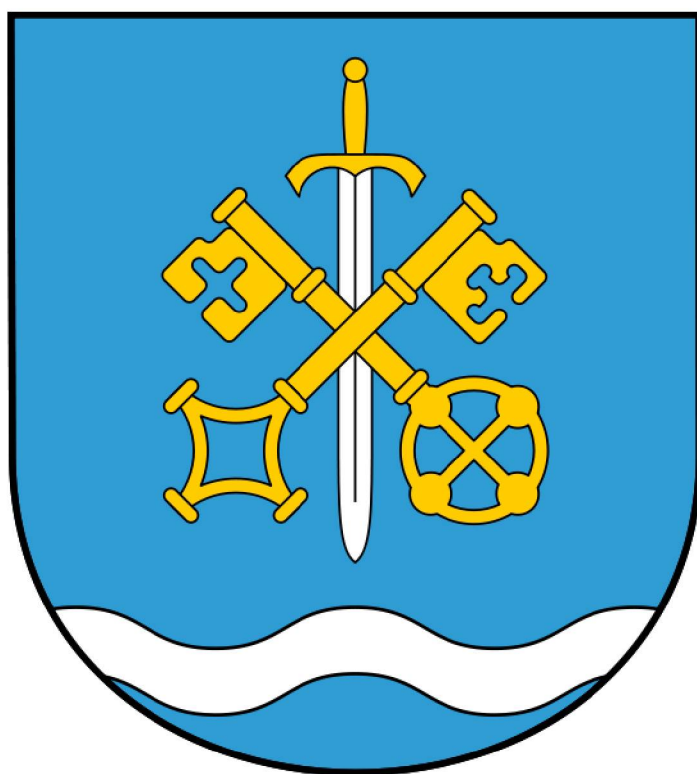
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/1.1/3762?q#tabSkany>

JADOWNIKI MOKRE

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_III/362

Informacje odnośnie cmentarzy z I wojny światowej na terenie gm.
Wietrzychowice: <http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Gromnik

GMINA GROMNIK - gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. Składa się z następujących sołectw: Brzozowa, Chojnik, Golanka, Gromnik, Polichty, Rzepiennik Marciszewski, Siemiechów. Tereny gminy zamieszkuje ok. 9 tys. osób.

Co wyróżnia gm. Gromnik ?

Około 25% powierzchni zajmują lasy i tereny zadrzewione. Dominują lasy mieszane, występuje wiele gatunków paprotników. W wyższych partiach występuje jałowiec niegdyś rosnący powszechnie dziś już bardzo rzadki. Z roślin objętych ochroną można spotkać przebiśnieg, sasanę, wawrzynka wilczelyko. Południowa część gminy ze względu na swe duże wartości krajobrazowe została włączona do Ciężkowicko-Rożnowskiego Parku Krajobrazowego oraz Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki. Ponadto w Polichtach występują złoża leczniczych wód siarczkowych. Cała Gmina jest niezwykle malownicza i idealnym miejscem na turystyczne wędrowki, czy to pieszo, czy rowerem.

Pewną ciekawostką jest fakt, że w XIX w. Feliks Dzwonkowski prowadził w Gromniku stadninę koni, która była uznawana w tamtym czasie za jedną z największych w monarchii austro-węgierskiej. Natomiast w Chojniku znajdziemy Babią Górę, która stanowi część wsi.

Zabytki i atrakcje jakie można tu znaleźć: drewniane kościoły w Brzozowej z XV w., w Siemiechowie z XVI w., w Gromniku z XVIII w., murowany dwór w Gromniku, liczne kapliczki przydrożne, cmentarze z I wojny światowej, Ośrodek Edukacji Ekologicznej w Polichtach, liczne pomniki przyrody, liczne szlaki turystyczne i rowerowe.

Wybrane archiwa i zbiory bibliotek cyfrowych:

POLICHTY

- Publikacje na temat przyrody:

<https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/2018/07/Ro%C5%9Bliny-le%C5%9Bne-uroczyska-Polichthy.pdf>

<https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/2018/07/Ro%C5%9Bliny-niele%C5%9Bne-uroczyska-Polichthy.pdf>

<https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/2018/07/Ptaki-i-ssaki-uroczyska-Polichthy.pdf>

<https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/2018/07/P%C5%82azy-i-gady-uroczyska-Polichthy.pdf>

<https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/2018/07/Grzyby-uroczyska-Polichthy.pdf>

<https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/2018/07/Drzewa-i-krzewy-uroczyska-Polichthy.pdf>

GROMNIK

- Stara mapa Gromnika i okolicy

http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S32-D_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg

- Drewniany kościół św. Marcina

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/57565>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/59685>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/64277>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/303204>

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Gliniczek – Grybów

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/72?q#tabSkany>

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów
słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_II/849

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XV_cz.1/539

BRZozowa

- S. Rzepka, „5 pułk Strzelców Konnych w Tarnowie - wspomnienia”
wyd. w Brzozowej
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2309>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Bogoniowice - Cieklin Las
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/69?q#tabSkany>
- Gwara z Brzozowej - warto również przestudiować inne pozycje
w zakładce „regionalizm”
<http://www.brzozowa.eu/index.php/regionalizm/gwara>

CHOJNIK

- Cmentarz z I wojny światowej nr 148
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/148_chojnik_archiwalny.jpg
- Przystanek kolejowy Chojnik, lata 80 XX w.
<https://fotopolska.eu/1002497,foto.html>

GOLANKA

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Gliniczek – Grybów
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/72?q#tabSkany>
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_II/652

RZEPIENNIK MARCISZEWSKI

- Dorf Rzepiennik Marciszewski in Galizien Jasloer Kreis z 1850 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/56/126/0/-/1463M?q#tabSkany>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Rozembark – Rzuchowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/87?q#tabSkany>

SIEMIECHÓW

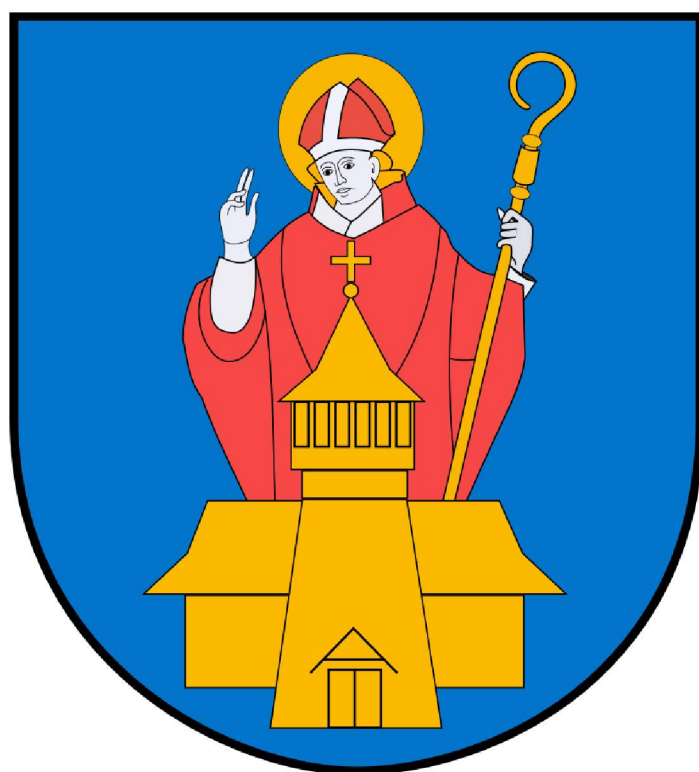
- Cmentarz z I wojny światowej nr 181

http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/siemiechow_181_stan.pierwotny.JPG

- Drewniany kościół
<https://fotopolska.eu/385622,foto.html>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/59378>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/59437>
- J. Kwiek, „Wspomnienia z II wojny światowej - wrzesień.” wyd. w Siemiechowie
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/1898>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym Rychwałd – Sierakowice
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/88?q#tabSkany>
- Mapa Siemiechowa z 1926 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/23.1/3732?q#tabSkany>

Wszystko, co warto wiedzieć o cmentarzach z I wojny światowej na tych terenach znajdziecie tutaj:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Skrzyszów

GMINA SKRZYSZÓW - gmina wiejska w powiecie tarnowskim (woj. małopolskie). W skład gminy wchodzi 5 sołectw: Ładna, Łękawica, Pogórska Wola, Skrzyszów, Szynwałd.

Co wyróżnia gm. Skrzyszów ?

Znajdziemy tu najwyższy poziom czytelnictwa w całym powiecie tarnowskim. Gm. Skrzyszów niezwykle dba o rozwój kulturalny swoich mieszkańców - m.in. wybudowała nowy budynek dla biblioteki w Szynwałdzie, który 2014 r. otrzymał tytuł „Bryły Roku”. Lokalne instytucje kulturalne organizują wiele wydarzeń kulturalnych, wystaw, warsztatów artystycznych i dbają o kultywowanie pamięci o dawnych czasach gromadząc materiały archiwalne. Ale to nie wszystko. Gmina może też pochwalić się swoją przyrodą. Ponad 79% powierzchni gminy Skrzyszów zaliczone zostało do Obszarów Chronionego Krajobrazu. Lasy te należą do typu siedliskowego Lasu Wyżynnego. Podstawowym drzewostanem są: dęby, buki, z domieszką jodły i modrzewia.

Zabytki i atrakcje gm. Skrzyszów: neogotycki kościół w Szynwałdzie, drewniane kościoły w Skrzyszowie i Pogórskiej Woli, cmentarz z I wojny światowej w Pogórskiej Woli, liczne stare domy i zabudowania gospodarcze w Szynwałdzie, ochronka i szkoła Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP NP w Szynwałdzie, drewniany dwór z I poł. XIX w. w Skrzyszowie, kilka pomników przyrody, szlaki turystyczne.

Od niedawna istnieje też możliwość wirtualnego zwiedzenia drewnianego kościółka w Skrzyszowie : [Zakładka „Obiekty”-> Kościół pw. Św. Stanisława Biskupa <https://panorama.umt.tarnow.pl/>].

Gmina wydaje czasopismo „Echo Gminy Skrzyszów”:
<http://skrzyszow.pl/echo-gminy/>.

Wybrane archiwa i zbiory bibliotek cyfrowych:

SKRZYSZÓW

- Stara mapa Skrzyszowa i okolicy
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S32-B_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg
- Chałupa z początku XX wieku w Skrzyszowie
<https://fotopolska.eu/370704,foto.html>
- Kościół św. Stanisława Biskupa w 1951 r.
<https://fotopolska.eu/1503322,foto.html>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/480736>

Wnętrze kościoła

<https://fotopolska.eu/1503324,foto.html>
<https://fotopolska.eu/370702,foto.html>
<https://fotopolska.eu/370703,foto.html>
<https://fotopolska.eu/955069,foto.html>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/481176>

Figura przy kościele

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/68724>

Rysunek kościoła w Skrzyszowie autorstwa Władysława Skoczylasa

<https://polona.pl/item/868619>

- Dorf Skrzyszów in Galizien Tarnower Kreis - mapa z 1849 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/56/126/0/-/1535M?q#tabSkany>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Sikorzyce – Stróżówka
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/89?q#tabSkany>
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_X/734

ŁĘKAWICA

- M. Ciurej, „Wspomnienia z wojny obronnej Polski” wyd. w Łekawicy

<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2285>

POGÓRSKA WOLA

- Widok na część wsi
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/122492/>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Pogórska Wola – Rozdziele
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/86?q#tabSkany>
- Wnętrze drewnianego kościoła św. Józefa Oblubieńca NMP podczas przesuwania w 1932 r.
<https://fotopolska.eu/1404219,foto.html>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/122557/>
- Widok ogólny kościoła podczas przesuwania na legarach
<https://fotopolska.eu/1404216,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1404217,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1404218,foto.html>
- Robotnicy pracujący przy przesuwaniu kościoła
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/122529/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/122527/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/122547/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/122549/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/122553/>
- Samotna dzwonnica po przesunięciu kościoła
<https://fotopolska.eu/1404225,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1404227,foto.html>

SZYNWAŁD

- Projekt pomnika jubileuszowego w Szynwałdzie na cześć NMP
<https://fotopolska.eu/804388,foto.html>
- Kościół NMP Szkaplerznej lata 30. XX w.
<https://fotopolska.eu/439854,foto.html>
Kościół ok. 1914 r.
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/pl/node/63061>

Fragment drzwi do kościoła

<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/91713>

Archiwalne zdjęcia kościoła wraz z jego historią

<http://www.szynwald.pl/instytucje/parafia/24-parafia/263-kosciol-pod-wezwaniem-najswietszej-maryi-panny-szkaplerznej>

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Strzelce Wielkie – Tarnów
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/90?q#tabSkany>
- J. N. Trepka, „Szynwałd” z 1912 r.
<https://polona.pl/item/szynwald,NzMxMzMxMDI/4/#info:metadata>
- Stare pocztówki
<http://www.szynwald.pl/o-szynwaldzie/polozenie/37-wydarzenia-lata-90-xx-w>
- Nieistniejący drewniany kościół w Szynwałdzie 1892 r.
http://pauart.pl/app/artwork?id=BZS_RKPS_12220_k_42
<http://www.kosciolydrewniane.pl/pages/drewniane/stare/40509.html>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/448182>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/467590>
<https://tarnowskiekoscioly.diecezja.tarnow.pl/index.php/dawne-koscioly/327-szynwald-dawny-kosciol-wszystkich-swietych>

Wyposażenie nieistniejącego kościoła

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/185793>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/185060>

- Dawne orkiestry i wesela z okolic Szynwałdu - lata 1960-1975
<http://www.szynwald.pl/49-wydarzenia-2020/567-dawne-orkiestry-i-wesela-z-okolic-szynwaldu-lata-1960-1975>
- Święta rodzinne w Szynwałdzie na starych fotografiach
<http://www.szynwald.pl/stare-fotografie/swieta-rodzinne>
- Stary pamiętnik mieszkanki Szynwałdu
<http://www.szynwald.pl/images/foto/literatura/biblioteka-cyfrowa/pamietnik-zofii-micek.pdf>
- Szynwałd na starej mapie z XIX w.
<http://www.szynwald.pl/49-wydarzenia-2020/580-szynwald-na-starej-mapie>

- „Szynwałdzianka” - pismo wydawane w Szkole Gospodyń Wiejskich w Szynwałdzie w I poł. XX w.
<http://www.szynwald.pl/images/foto/literatura/bibliotekacyfrowa/szynwaldzianka.pdf>
- Cyfrowe Archiwum Medarda Czernika - fotografia archiwalna Szynwałdu i okolic
<http://medardczarnik.szynwald.pl/>
- Legendy o Szynwałdzie
<http://www.szynwald.pl/o-szynwaldzie/legendy>
- Szynwałdzkie tradycje i zwyczaje
<http://www.szynwald.pl/o-szynwaldzie/tradycje-i-zwyczaje>
- Ochronka i szkoła Zgromadzenia Sióstr Służebniczek NMP NP
<http://www.szynwald.pl/o-szynwaldzie/zabytki/24-parafia/358-zgromadzenie-siostr-sluzebniczek-nmp-np>
<http://www.szynwald.pl/instytucje/edukacja/17-edukacja/416-ochronka-siostr-sluzebniczek-na-litwinowce>
<http://www.szynwald.pl/instytucje/edukacja/17-edukacja/414-ochronka-siostr-sluzebniczek-na-swiniogorze>

Informacje o cmentarzu z I wojny światowej w Pogórskiej Woli:
<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Rzepiennik Strzyżewski

GMINA RZEPIENNIK STRZYŻEWSKI - gmina wiejska w powiecie tarnowskim (woj. małopolskie). Gmina składa się z sołectw: Kołkówka, Olszyny, Rzepiennik Biskupi, Rzepiennik Strzyżewski, Rzepiennik Suchy, Turza. Na tych terenach mieszka ok. 7 tys. osób.

Co wyróżnia gm. Rzepiennik Strzyżewski?

Obserwatorium astronomiczne im. Królowej Jadwigi w Rzepienniku Biskupim, który powstał z prywatnej inicjatywy i służy nie tylko badaniom naukowym, ale i dydaktyce. Dodatkowo na terenie gminy powstał szlak astronomiczny „Rzepiennicka droga do gwiazd”. Na szlaku znajduje się 8 rzeźb przedstawiających mitologiczne bóstwa planet naszego układu słonecznego. Symboliczne Słońce to obserwatorium astronomiczne w Rzepienniku Biskupim. Na trasie najpiękniejsze panoramy gór roztaczające się ze szczytów tutejszych pagórków, uroczne doliny i malownicze łąki. Przy każdej rzeźbie znajduje się informacja o danej planecie.

Gmina Rzepiennik prezentuje także piękno polskiej przyrody. Nie brak tu gatunków flory i fauny objętych ochroną, a lokalne tereny sprzyjają turystyce pieszej oraz rowerowej. Natomiast jeśli ktoś chce trafić do Raju lub Gaju warto wybrać się do Rzepiennika Suchego i sprawdzić naocznie jak wyglądają te części wspomnianej wsi.

Zabytki i atrakcję w gm. Rzepiennik Strzyżewski: cmentarze z I wojny światowej, neogotyckie kościoły w Turzy oraz Rzepienniku Biskupim, drewniane kościoły z XVI w. w Rzepienniku Biskupim oraz Olszynchach z końca XIX w., dwór z XVI w. w Rzepienniku Biskupim, liczne pomniki przyrody, Obserwatorium Astronomiczne Królowej Jadwigi w Rzepienniku

Biskupim, szlak astronomiczny „Rzepiennicka droga do gwiazd”, Muzeum parafialne w Rzepienniku Strzyżewskim.

Gmina wydaje czasopismo „Rzepiennik Wczoraj i Dziś”, w którym możecie przeczytać również artykuły dotyczące historii gminy:

<http://mbc.malopolska.pl/publication/13451>

<https://gckrzepiennik.pl/numery-archiwalne-od-2016-r/>

Wybrane zasoby cyfrowych archiwów oraz bibliotek:

RZEPIENNIK STRYŻEWSKI

- Stara mapa Rzepiennika Strzyżewskiego i okolicy
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S32-H_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg
- Dorf Rzepiennik Strzyżewski in Galizien Jasloer Kreis - mapa z 1850 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/56/126/0/-/1464M?q#tabSkany>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Rozembark – Rzuchowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/87?q#tabSkany>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_X/146

RZEPIENNIK SUCHY

- Dorf Rzepiennik Suchy in Galizien Jasloer Kreis - mapa z 1850 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/56/126/0/-/1465M?q#tabSkany>

RZEPIENNIK BISKUPI

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_X/145
- Dorf Rzepiennik Biskupi sammt Enclave Kołkówka in Galizien Jasloer Kreis - mapa z 1850 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/56/126/0/-/1462M?q#tabSkany>

- K. Wojtanowski, „Wspomnienia z wojny obronnej Polski - 11” wyd. w Rzepienniku Biskupim
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2295>
- Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/125642/>
- Chata chłopska - lata 20 XX w.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/125645/>
- Fragment zabudowań chłopskich w centrum wsi
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/125644/>
- Kościół św. Jana Chrzciciela
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/125641/>

TURZA

- Nieistniejący drewniany kościół św. Katarzyny w Turzy w 1892 r.
http://pauart.pl/app/artwork?id=BZS_RKPS_12220_k_43
<http://www.kosciolydrewniane.pl/pages/drewniane/stare/50005.html>
<https://tarnowskiekoscioly.diecezja.tarnow.pl/index.php/dawne-koscioly/368-turza-dawny-kosciol-sw-katarzyny>
- Dorf Turza in Galizien Jasloer Kreis - mapa z 1850 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/56/126/0/-/1710M?q#tabSkanyhttps://szukajwarchiwach.pl/56/126/0/-/1710M?q=turza+XSKANro:t&wynik=2&rpp=15&page=1-tabSkany>
- Budujący się kościół w Turzy - pocztówka z ok. 1912 r.
<http://polona.pl/item/78451145>

OLSZYN

- Chałupa z ok. XIX w.
<https://fotopolska.eu/1474608,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1474607,foto.html>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Nowy Targ-Podzamcze
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/85?q#tabSkany>
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich

http://dir.icm.edu.pl/pl/Slownik_geograficzny/Tom_VII/519

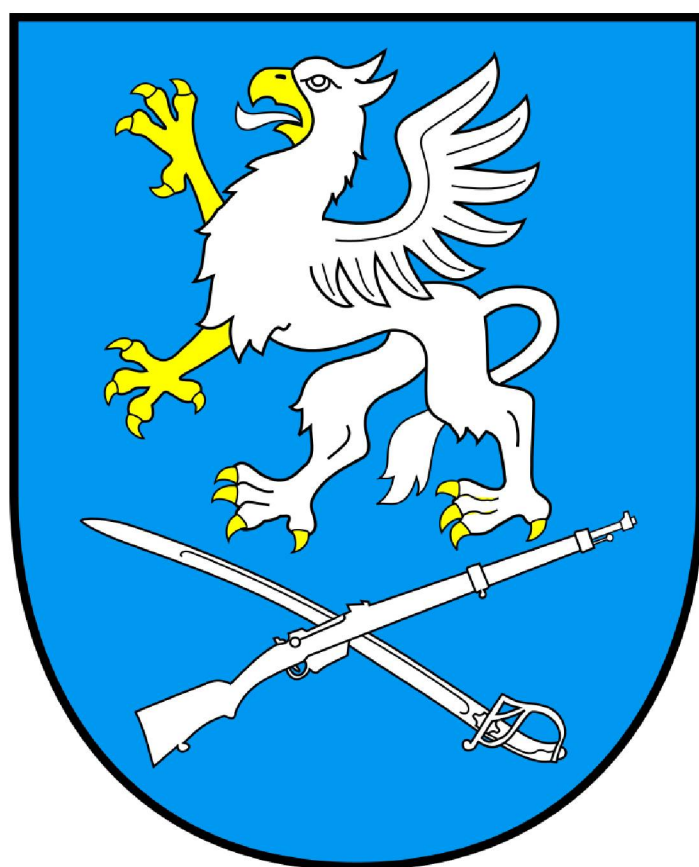
KOLKÓWKA

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Slownik_geograficzny/Tom_IV/274

Informacje o cmentarzach z I wojny światowej na terenie gminy:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Pleśna

GMINA PLEŚNA - gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. W jej skład wchodzi 11 sołectw: Dąbrówka Szczepanowska, Janowice, Lichwin, Lubinka, Łowczówek, Pleśna, Rzuchowa, Rychwałd, Szczepanowice, Świebodzin, Woźniczna. Gminę zamieszkują ok. 12 tys. osób. Gmina wydaje czasopismo "Pogórze", którego wybrane archiwalne numery znajdziecie pod tym adresem:

<http://centrum-kultury.plesna.pl/pogorze/numery-archiwalne/>.

Co wyróżnia gm. Pleśna?

Największym dziedzictwem gminy są liczne i malowniczo położone cmentarze z I wojny światowej. Najbardziej znany jest cmentarz legionistów w Łowczówku, ale warto pamiętać o innych mniejszych i większych. Przyroda, która otacza mogiły żołnierskie też warta jest uwagi. Nie brak w gminie pomników przyrody, ponadto warto wybrać się na spacer na przygotowane ścieżki przyrodnicze, ponieważ... możemy tu znaleźć np. skamieniałe drzewa.

Jeśli marzy wam się wyjazd do Bochni lub Chęłma zapraszamy do Dąbrówki Szczepanowskiej, której części dostały takie nazwy, a jedno ze wzgórz to Golgota. Odwiedzić można tu również Morawy w Janowicach, w których warto odwiedzić okoliczne winnice. Można tu również odkryć Nowy Świat w Lichwinie, który naturalnie jest częścią tej wsi, podobnie jak Betlejem w Lubince. Natomiast do Kanady trafimy udając się do Świebodzina, gdzie znajdziemy kolejną ciekawą nazwę dla części wsi.

Pewną ciekawostką jest fakt, że zarządca majątku w Rzuchowej Leopold Dietl promował agroturystykę zapraszając za pomocą prasy na

wypoczynek w Rzuchowej już na początku XIX w. Nie dziwi to jeśli się wie, że Leopold był bratankiem właściciela majątku z Rzuchowej - prezydenta Krakowa Józefa Dietla, który też promował zdrowy styl życia m.in. tworząc modę na wypoczynek w sanatoriach.

Zabytki i atrakcje gm. Pleśna: liczne cmentarze z I wojny światowej, szlaki turystyczne, m.in. Szlak Źródlany, pomniki przyrody, ścieżka geologiczna w Lichwinie oraz ścieżka przyrodnicza w Uroczysku Pleśnianki, kapliczki i krzyże przydrożne, neobarokowy kościół w Pleśnej oraz jego drewniany poprzednik, który obecnie znajdziemy w Żelichowie w pow. dąbrowskim. A ponadto jeszcze: neogotycki pałac w Janowicach, dwór z XVII w. w Rzuchowej (Centrum Produktu Lokalnego w Rzuchowej), winnice w Janowicach, wieża widokowa w Dąbrówce Szczepanowskiej oraz wyciąg narciarski w Lubince.

Ciekawostki z zasobów bibliotek cyfrowych i archiwów:

PLEŚNA

- Stara mapa Pleśnej i okolicy:
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S32-A_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg
- Dawny drewniany kościół p.w. Najświętszego Serca Jezusa, który obecnie stoi w Żelechowie.
<http://www.kosciolydrewniane.pl/pages/drewniane/stare/40295.html>
- Budowa drogi w Pleśnej
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/87595/>
- Kościół Najświętszej Maryi Panny Wniebowziętej
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/121729/>
- Panorama miejscowości
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/121728/>
- Przyjaciel Katolickiego Ludu - czasopismo religijne z Pleśnej wydawane przez tarnowskiego drukarza Zygmunta Jelenia
<https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/publication/278644>

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Nowy Targ - Podzamcze
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/85?q#tabSkanyhttps://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/85?q=ple%C5%9Bna+XSKANro:t&wynik=5&rpp=15&page=1-tabSkany>
- Ścieżka dydaktyczno-ekologiczna w Uroczysku Pleśnianki
http://www.plesna.pl/fileadmin/user_upload/porta1-plesna/UG-Plesna/zdjecia-stale/Przyroda/Sciezka_dydaktyczno_ekologiczna.pdf

SZCZEPANOWICE

- Cmentarz z I wojny światowej nr 195
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/195_szczepanowice_archiwalne.jpg
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Strzelce Wielkie – Tarnów
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/90?q#tabSkany>

DĄBRÓWKA SZCZEPANOWSKA

- Cmentarz z I wojny światowej nr 193
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/dabrowka_szczepanowska_193_pierwotny.JPG
- Dąbrówka in Galizien Tarnower Kreis Bezirk
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/23.1/3048?q#tabSkany>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Czerna-Gdów
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/71?q#tabJednostka>
- A. Osiński, „Zgasły nasze imiona, lecz nasze czyny jaśnieją (Tarnowskie nekropolie Heinricha Scholza)”
<https://repozytorium.biblos.pk.edu.pl/resources/33660>

WOŹNICZNA

- Cmentarz z I wojny światowej nr 178 oraz 179
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/178_wozniczna_archiwalne.jpg
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/179_wozniczna_archiwalne.jpg

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Walki-Wysowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/93?q#tabSkany>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów
słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XIV/12

RYCHWAŁD

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Rychwałd-Sierakowice
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/88?q#tabSkany>

RZUCHOWA

- Cmentarz wojenny nr 196
<https://fotopolska.eu/1243517,foto.html>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Rozembark-Rzuchowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/87?q#tabSkany>

JANOWICE

- Pałac w Janowicach
<https://fotopolska.eu/798292,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1489156,foto.html>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym
Gwizdówka – Krajowice
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/73?q#tabSkany>

LICHWIN

- Nieistniejący drewniany kościół pw. Serca Pana Jezusa
<https://tarnowskiekoscioly.diecezja.tarnow.pl/index.php/dawne-koscioly/139-lichwin-dawny-kosciol-serca-pana-jezusa>
- Cmentarze wojenne z I wojny światowej
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/113614/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/113634/>

http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/lichwin_lazy_159_stan.pierwotny.JPG

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Krasne Lasocice –Lichwin

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/81?q#tabSkany>

- Mapa z 1849 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/23.1/3035?q#tabSkany>

LUBINKA

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Limanowa –Łopoń

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/23.1/3035?q#tabSkany>

ŁOWCZÓWEK

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_V/751

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Łosie
- Mszana Dolna

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/83?q#tabSkany>

- Fragment miejscowości

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/110432/>

- Zima w Łowczówku

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/110428/https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/110428/a1e0461b1e63864eb915c00ac1c90e5d/>

- Cmentarz z I wojny światowej nr 177

http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/177_wozniczna_archiwalne.jpg

- Cmentarz Legionistów

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/110418/>

<https://fotopolska.eu/122717,foto.html>

- „Bitwa pod Łowczówkiem”

<http://polona.pl/item/73796085>

- „Przemówienie podpułkownika Kazimierza Sosnkowskiego przedstawiające walki legionistów pod Łowczówkiem i Mesznie Szlacheckiej w dniach 22-25.12.1914.”

<https://www.sbc.org.pl/publication/188113>

- „Poświęcenie cmentarza poległych legionistów w Łowczówku”

<https://www.sbc.org.pl/publication/188204>

Wszystko co warto wiedzieć o cmentarzach z I wojny światowej na tych terenach znajdziecie tutaj:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Ciężkowice

GMINA CIĘŻKOWICE - gmina miejsko-wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. W jej skład wchodzi 12 sołectw: Bogoniowice, Bruśnik, Falkowa, Jastrzębia, Kaśna Dolna, Kaśna Górna, Kipszna, Ostrusza, Pławna, Siekierczyna, Tursko, Zborowice. Całą gminę zamieszkuje ok. 11 tys. ludności.

Co wyróżnia gm. Ciężkowice ?

Większości z nas najbardziej Ciężkowice kojarzą się z słynnym rezerwatem przyrody nieożywionej „Skamieniałe Miasto”. To prawda, aczkolwiek w gminie znajdują się inne samotne skały i byłe kamieniołomy, które zostały objęte ochroną przyrody. Warto przyjrzeć się nazwom poszczególnych skał. Znajdziemy m.in.: Czarownice, Borsuka, Pieczarki oraz Aligatora. A skoro o tym mowa warto zajrzeć do Muzeum Przyrodniczego w Ciężkowicach, gdzie o lokalnej faunie dowiemy się wszystkiego, a na dodatek przeżyjemy przygodę w batyskafie badając wodne tajemnice rzeki Białej. Do wzrostu zainteresowania się lokalną przyrodą i pięknym krajobrazem na pewno przyczynią się wkrótce budowana w Ciężkowicach infrastruktura sanatoryjna oraz ścieżka w koronach drzew.

Zapraszamy na wirtualną wycieczkę po Skamieniałym Mieście:

[zob. <http://wirtualne.ciezkowice.pl/>].

Warto także zajrzeć do internetowej „Encyklopedii Ciężkowic,” [zob. <http://www.encyklopedia.ciezkowice.pl/>] oraz artykułów w „Ziemi Ciężkowickiej” - lokalnym czasopiśmie [zob. <http://www.encyklopedia.ciezkowice.pl/pl/00130>].

Atrakcje i zabytki gm. Ciężkowice: rezerwat Skamieniałe Miasto, cmentarze z I wojny światowej, figury i krzyże przydrożne, ratusz i zabudowa

małomiasteczkowa w Ciężkowicach, murowane kościoły z XVI w. w Zborowicach, kościoły z początku XX w. w Bruśniku, kościół z XVII w. w Jastrzębi, wieża widokowa w Bruśniku, stok narciarski w Jastrzębi, Muzeum Etnograficzne „Grociarnia” w Jastrzębi, Muzeum Przyrodnicze im. Krystyny i Włodzimierza Tomków w Ciężkowicach, Centrum Paderewskiego w Kaśnej Dolnej.

Od niedawna istnieje też możliwość wirtualnego zwiedzenia Skamieniałego Miasta w Ciężkowicach oraz dworu należącego do I. Paderewskiego: [Zakładka „Obiekty”-> Skamieniałe Miasto lub Centrum Paderewskiego <https://panorama.umt.tarnow.pl/>].

Zobaczcie, co ciekawego wyszukaliśmy dla Was w bibliotekach cyfrowych oraz archiwach:

CIEŻKOWICE

- Stara mapa Ciężkowic i okolicy
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S32-G_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg
- Ratusz
<https://fotopolska.eu/228412,foto.html>
- Rynek
<https://fotopolska.eu/1250884,foto.html>
<https://fotopolska.eu/373035,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1041216,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1250883,foto.html>
<https://fotopolska.eu/378932,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1360608,foto.html>
<https://fotopolska.eu/371782,foto.html>
- Kapliczka św. Floriana w 1939 r.
<https://fotopolska.eu/228422,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1191644,foto.html>
- Kościół p. w. św. Andrzeja Apostoła w 1905 r.
<https://fotopolska.eu/194526,foto.html>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/153668>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/434948>

- Uroczystość wmurowania Aktu Erekcyjnego pod budynek pierwszej w powiecie tarnowskim szkoły - Pomnika Tysiąclecia w Ciężkowicach - 1960 r.

<https://fotopolska.eu/1523845,foto.html>

- Szkoła Podstawowa w Ciężkowicach

<https://fotopolska.eu/1523836,foto.html>

<https://fotopolska.eu/1523820,foto.html>

- Panorama Ciężkowic

<https://fotopolska.eu/1523822,foto.html>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/99245/>

- Kamieniołomy w okolicy Ciężkowic ok. 1910-1920

<https://fotopolska.eu/915146,foto.html>

<https://fotopolska.eu/967461,foto.html>

- Drewniany dom w Ciężkowicach ok. 1917 r.

<https://fotopolska.eu/905430,foto.html>

- Drewniany most na rzece Biała w Ciężkowicach

<https://fotopolska.eu/950565,foto.html>

- Skamieniałe Miasto

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/412200>

<http://polona.pl/item/69522171>

- Dzieci polskie z Niemiec na kolonii letniej w Ciężkowicach

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/204977/>

- Mapa Ciężkowic i okolicy z ok. 1917 r.

<http://polona.pl/item/85623963>

- M. Pękala, F. Świąs „Roślinność rezerwatu „Skamieniałe Miasto” w Ciężkowicach”

<http://dlibra.umcs.lublin.pl/publication/32698>

- „Historia cudownego obrazu i kościoła w Ciężkowicach” z 1895 r.

<http://polona.pl/item/73919191>

- „Przewodnik po Ciężkowicko-Rożnowskim Parku Krajobrazowym”

https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/2018/07/CRPK_internet.pdf

- M. i P. Rochowscy, „Między Białą, a Dunajcem” - przewodnik
<https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/2018/07/Mi%C4%99dzy-Bia%C5%82%C4%85-a-Dunajcem.pdf>
- „Wokół Rezerwatu Skamieniałe Miasto” - przewodnik turystyczny
<http://www.encyklopedia.ciezkowice.pl/upload/File/Przewodnik-Skamienia%C5%82e-Miasto-w-Ci%C4%99%C5%BCkowicach-wersja-pdf.pdf>
- Foldery informacyjno-turystyczne
http://www.ciezkowice.pl/upload/File/Ci%C4%99%C5%BCkowice_DLwC_ZEW_D_RUK_LQ.pdf
http://www.ciezkowice.pl/upload/File/Ci%C4%99%C5%BCkowice_DLwC_WEW_DRUK_LQ.pdf
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Cieszyn- Czchów.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/70?q#tabSkany>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_I/701

BOGONIOWICE

- Stary dwór z podcieniami początek XX w.
<https://fotopolska.eu/1039982,foto.html>
- Cmentarz z I wojny w Bogoniowicach
<https://fotopolska.eu/26463,foto.html>
<https://fotopolska.eu/911837,foto.html>
<https://fotopolska.eu/911838,foto.html>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Bogoniowice - Cieklin Las
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/69?q#tabSkany>
- Atlas językowy polskiego Podkarpacia; Bogoniowice, pow. Grybów
<https://rcin.org.pl/publication/41435>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_I/278

BRUŚNIK

- Nieistniejący kościół Wniebowzięcia NMP
<https://tarnowskiekoscioly.diecezja.tarnow.pl/index.php/dawne-koscioly/322-brusnik-dawny-kosciol-wniebowziecia-nmp>
- Ołtarz kościoła w Bruśniku w 1902 r.
http://pauart.pl/app/artwork?id=BZS_RKPS_7274_k_7

FALKOWA

- Mapa z 1906 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/13.1/2261?q#tabSkany>
- Budynek gospodarczy
<https://fotopolska.eu/1191849,foto.html>

KĄŚNA DOLNA

- Dwór Ignacego Paderewskiego
<https://fotopolska.eu/161151,foto.html>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/106904/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/106897/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/106898/>

OSTRUSZA

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Nowy Targ - Podzamcze
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/85?q#tabSkany>
- Cmentarz z I wojny w Ostruszy
<https://fotopolska.eu/911842,foto.html>

PŁAWNA

- Kolonia Akademicka Towarzystwa Bratniej Pomocy Studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego im. Franciszka Fiericha w Pławnej
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/112673/>
<http://polona.pl/item/70874656>

<http://bc.wbp.lublin.pl/publication/24873>

ZBOROWICE

- Cmentarz z I wojny w Zaborowicach
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/147790/>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Zabawa-Zborowice
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/94?q#tabSkany>

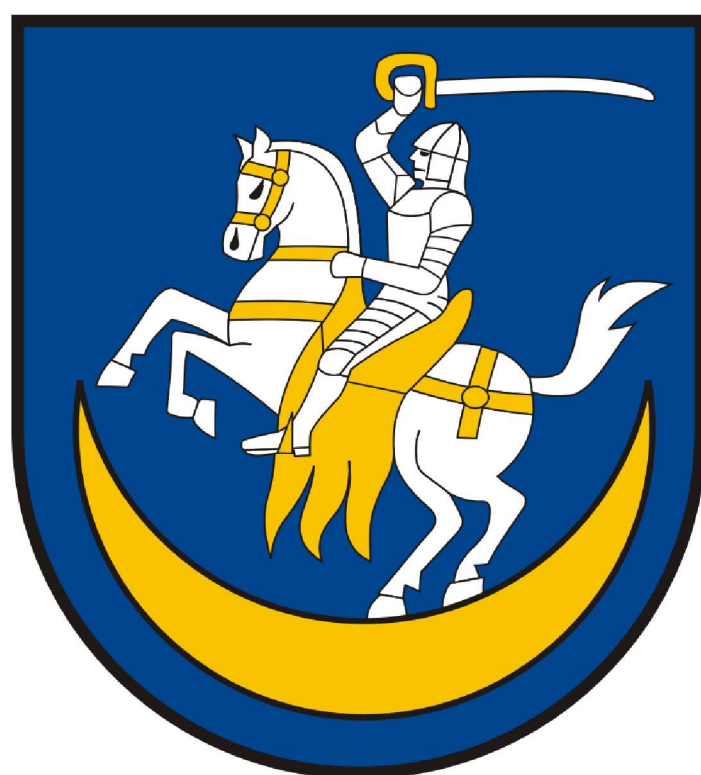
TURSKO

- Cmentarz z I wojny światowej nr 139
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Tursko_zdj_139_stan_pierwotny.JPG
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Trzciana - Ułaszowice
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/91?q#tabSkany>

KIPISZNA

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_IV/101

Kilka informacji o lokalnych cmentarzach z I wojny światowej: <http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Tarnów

GMINA TARNÓW - gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. W jej skład wchodzi 15 sołectw z czego 2 znajdują się w Woli Rzędzińskiej. Pozostałe sołectwa to: Biała, Błonie, Jodłówka-Wałki, Koszyce Małe, Koszyce Wielkie, Łekawka, Nowodworze, Poręba Radlna, Radlna, Tarnowiec, Zawada, Zbylitowska Góra oraz Zgłobice. Zamieszkuje ten teren ok. 26 tys. mieszkańców.

Co wyróżnia gm. Tarnów?

Na terenie gminy odnaleziono liczne ślady po przedchrześcijańskich oraz wczesnośredniowiecznych osadach, a także podczas odwiertów wykonanych w celu znalezienia złóż ropy i gazu ziemnego, natrafiono na niewielkie pokłady soli kamiennej.

Zawada to nie tylko podobnie jak Tarnowiec jedno z najstarszych wsi w gminie, ale warto pamiętać, że z niej pochodził misjonarz bł. Zbigniew Strzałkowski.

Błonie słyną z wyrobu opłatków [Link do filmu o produkcji opłatków <https://www.youtube.com/watch?v=am0Buq6C7jE>], a także znakomitych wędlin. Znajdziemy tu też Wille Ave, która została zbudowana jako lotnisko Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie.

Natomiast na terenie Koszyc Małych występują gatunki chronione fauny takie jak: krogulec zwyczajny, myszołów zwyczajny, jaszczurka zwinka, padalec czy pachnica dębowa mająca siedliska na terenie starych sadów. Pewną ciekawostką jest fakt, że tarnowskie siostry Urszulanki posiadały w Koszycach Małych folwark, który stanowił zaopatrzenie dla klasztoru w Tarnowie. Współcześnie Koszyce Małe kojarzone są od 2013 r. z „MANIA POMAGANIA”, czyli dużym koncertem charytatywnym odbywającym się co roku w lipcu. Natomiast „starsze” Koszyce Wielkie słynęły dawniej z fabryki

parowej rumu, rosolisów i likierów Aschera Schwanenfelda, które były nagradzane na targach w Wiedniu i znane w całych Austro-Węgrach.

Na terenie gminy Tarnów, w Porębie Radlnej znajdziemy Bramę Seklerską. Jeśli zamarzy się wam wyprawa do Przemyśla, to lepiej nie mogliście trafić - wystarczy przyjechać do tej miejscowości. Znajdziemy w niej jej część zwaną Przemyślem. Warto też zwrócić uwagę na osoby związane z Porębą Radlną: poetkę Józefę Frysztakową oraz Marię Kozaczkową, która prowadziła w wsi placówkę pocztową, a także balneologa Karola Trochanowskiego. Teren Jodłówki-Wałek w większej części pokrywają lasy, które są rajem dla grzybiarzy. Pojawiają się tam niezliczone gatunki grzybów. Występują liczne odmiany drzew i krzewów, w których sporo jest dzików i saren. Od kilku lat dużą aktywność wykazują bobry, które zamieszkują mały strumień Przemestw.

Od niedawna istnieje też możliwość wirtualnego zwiedzenia drewnianego kościółka w Zawadzie: [Zakładka „Obiekty”-> Kościół pw. Św. Marcina Biskupa <https://panorama.umt.tarnow.pl/>].

Kilka ciekawostek odnośnie dworu w Zgłobicach.

Dwór w Zgłobicach był własnością znanych osobistości m.in. prezydenta Tarnowa Adam Marszałkowicza, który po II wojnie światowej został pierwszym dyrektorem słynnego Ogrodu Zoologicznego we Wrocławiu. W czasie wojny w budynku obok dworu została uruchomiona produkcja granatów ręcznych tzw. „Sidelówek” na użytek Armii Krajowej. Prowadził ją Jan Dębski, działacz Stronnictwa Ludowego „Piast”, poseł i wicemarszałek Sejmu RP, ukrywający się przed okupantem w Zgłobicach. W Zgłobicach urodził się i wychował Jerzy Adam Marszałkowicz – polski duchowny katolicki i założyciel Towarzystwa pomocy Św. Brata Alberta, które pomaga ubogim i bezdomnym. Obecnie w dworze jest prowadzony hotel i restauracja, które należą do elitarnego grona hoteli butikowych.

Warto wiedzieć, że ze Zgłobic pochodzi utalentowany i nagradzany polski fotoreporter, medioznawca, będący absolwentem III LO w Tarnowie - Jakub Ochnio.

Zbylitowska Góra to bardzo ciekawa wieś. Dawniej mieli mieć w niej swój zbór arianie, czyli bracia polscy. Znajdziemy tu kościół z XV w.

z pięknym sklepieniem, ozdobionym złotymi gwiazdami oraz polichromiami figuralnymi projektu Jerzego Nowosielskiego. W XX w. całą wieś rozślawił znajdujący się tu Zakład Szkolny Sercanek do którego przyjeżdżały na nauki dziewczęta z całej Galicji, w tym wiele panien z rodów ziemiańskich. Z tym miejscem był też związany wynalazca i duchowny - Wojciech Orzech, który w wybudowanej dla siebie pracowni w ogrodach sióstr sercanek tworzył „zwariowane” wynalazki [<https://www.it.tarnow.pl/ze-starej-szafy-rower-ze-smiglem-bielawski-opowiada-szych-spisuje/>]. W końcu niezwykli byli mieszkańcy tutejszego dworu, prawdziwi kosmopolitanie. Nestor rodu Napoleon Feliks Żaba - polski literat i podróżnik, wolnomularz, a także powstaniec listopadowy współpracował z gen. Józefem Bemem rozwijając, a następnie promując mnemotechnikę nauczania historii i statystyki, która została wprowadzona do ówczesnego nauczania w kilku krajach. Jego syn Stanisław Żaba oficer wojska angielskiego założył z przyjacielem zakład fotograficzny w Paryżu, a rozwijając sieć nawet pokusili się o otwarcie zakładu w Londynie, gdzie powstało jedno ze zdjęć królowej Wiktorii.

Jego syn gen. Roman Żaba zasłużył się na froncie I wojny światowej, a za całą służbę otrzymał liczne medale i odznaczenia. Franciszek Żaba - syn Romana przyjaciel księcia Sanguszki, zapamiętany został m.in. jako komendant Placówki Armii Krajowej w Mościcach. Wiele można pisać o tej barwnej rodzinie, dlatego zachęcamy do lektury poniższych publikacji.

Gmina Tarnów wydaje od lat czasopismo pt. „Nowiny Tarnowskiej Gminy”:
<http://www.gmina.tarnow.pl/novastrona/index.php/204-nowiny-tarnowskiej-gminy>.

Zabytki i atrakcje gm. Tarnów: murowane kościoły w Woli Rzędzińskiej, Porębie Radlnej oraz Zbylitowskiej Górze, drewniany kościół w Zawadzie, dwory w Porębie Radlnej (ruina), Koszycach Małych, w Zgłobicach oraz Zbylitowskiej Górze, Willa Ave w Błoniu, Brama Seklerska w Koszycach Wielkich, cmentarze z I wojny światowej, kapliczki przydrożne oraz pomniki przyrody, mogiły ofiar II wojny światowej w Lesie Buczyna, liczne szlaki turystyczne.

Ciekawe znaleziska w bibliotekach cyfrowych oraz archiwach:

TARNOWIEC

- Księga urodzeń miejscowości Tarnowiec 1890-1901 i Zawada 1889-1901
<https://szukajwarchiwach.pl/33/429/0/-/4?q#tabSkany>
- A. Szpunar, „Wstępne sprawozdanie z badań wielokulturowej osady w Tarnowcu, woj. Tarnów”
<https://rcin.org.pl/publication/40618>
- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Tarnowiec
<http://www.gmina.tarnow.pl/biuletyn/nawiny131.pdf>

ZAWADA

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Zawada
<http://www.gmina.tarnow.pl/biuletyn/135.pdf>
- Drewniany kościół w Zawadzie na początku XX w.
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/54671>
- Kościół św. Marcina na fotografii ze zbiorów mgr inż. Witolda Gryla
<http://dlibra.biblioteka.tarnow.pl/publication/463>
- A. Cetera, „Sprawozdanie z badań wczesnośredniowiecznego grodziska w Zawadzie, gm. Tarnów, w latach 1982-1983”
<https://rcin.org.pl/publication/40769>

WOLA RZĘDZIŃSKA

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Wola Rzędzińska Cz. 1-3
<http://www.gmina.tarnow.pl/biuletyn/nawiny132.pdf>
<http://www.gmina.tarnow.pl/biuletyn/133.pdf>
<http://www.gmina.tarnow.pl/biuletyn/134.pdf>
- Stara mapa Woli Rzędzińskiej i okolicy
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P48-S32-H_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Walki –Wysowa

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/93?q#tabSkany>

ŁĘKAWKA

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Łękawka
http://www.gmina.tarnow.pl/nawiny/nawiny_128.pdf
- Lokalny potok
<https://fotopolska.eu/978723,foto.html>

NOWODWORZE

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Nowodworze
http://www.gmina.tarnow.pl/nawiny/nawiny_126.pdf

JODŁÓWKA WAŁKI

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Jodłówka Wałki
http://www.gmina.tarnow.pl/nawiny/nawiny_122.pdf

BŁONIE

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Błonie
http://www.gmina.tarnow.pl/nawiny/nawiny_121.pdf
- Kalendarium wojenne ks. Romana Sitki [artykuł o Willi Ave w Błoniu]
http://nspjtarnow.pl/wp-content/uploads/biuletyn/nspj_biuletyn_21.pdf

BIAŁA

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Biała
http://www.gmina.tarnow.pl/nawiny/nawiny_120.pdf

ZGŁOBICE

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Zgłobice
<http://www.gmina.tarnow.pl/biuletyn/137.pdf>
- Powódź w Zgłobicach
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/97910/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/97911/>

- Most drewniany

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81997/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81994/>

- Dawny most na Dunajcu w 1846 r.

<https://fotopolska.eu/1078214,foto.html>

- C. Dominikowska „Zgłobice” [Dwór w Zgłobicach] rysunek z 1851 r.

<http://polona.pl/item/66857115>

- Historia i stare zdjęcia dworu

<http://www.dworymalopolski.pl/...>

- Historia Zgłobic i dworu w postaci tablic z grafiką, mapami oraz archiwalnymi zdjęciami:

<http://dwor-prezydencki.pl/wp-content/uploads/2016/07/Czasy-przedwojenne.pdf>

<http://dwor-prezydencki.pl/wp-content/uploads/2016/07/Turnauowie.pdf>

<http://dworprezydencki.pl/wpcontent/uploads/2016/07/Czasywsp%C3%B3%C5%82czesne.pdf>

(Zobaczcie, co mają wspólnego Zgłobice z Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta).

KOSZYCE MAŁE

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Koszyce Małe

http://www.gmina.tarnow.pl/nawiny/nawiny_123.pdf

- Mapa z 1848 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/23.1/3034?q#tabSkany>

- Dwór

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a1/Dworek_w_Koszykach_Ma%C5%82ych_ko%C5%82o_Tarnowa._Fotografia_sprzed_1936_r.jpg

- Cmentarz z I wojny światowej

https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Cmentarz_wojenny._Koszyce_Ma%C5%82e,_powiat_tarnowski,_1918-1923.jpg

KOSZYCE WIELKIE

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Koszyce Wielkie
http://www.gmina.tarnow.pl/nawiny/nawiny_124.pdf
- Nieistniejący drewniany most na rzece Białej
https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Most_na_rzece_Bia%C5%82a_Koszyce_Wielkie_Poczt%C3%B3wka_z_obiegu_Poczt%C4%85tek_XXw.jpg
[https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:JABLONSKI\(1847\)_p105_-_TARN%C3%93W.jpg](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:JABLONSKI(1847)_p105_-_TARN%C3%93W.jpg)
- Folwark Sanguszków
https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Koszyce_Wielkie_1929_folwark_Sanguszkow.jpg

RADLNA

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Radlna
http://www.gmina.tarnow.pl/biuletyn/Nowiny_130.pdf
- Historia dworu w Radlnej

PORĘBA RADLNA

- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Poręba Radlna
<http://www.gmina.tarnow.pl/nawiny/129.pdf>
- Nieistniejący drewniany kościół
<https://tarnowskiekoscioly.diecezja.tarnow.pl/index.php/dawne-koscioly/202-poreba-radlna-dawny-kosciol-ss-piotra-i-pawla>
- Obecny murowany kościół na pocztówce z początku XX w.
https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_parafialny_w_Por%C4%99bie_Radlnej_ko%C5%82o_Tarnowa_Pierwotny_wygl%C4%85d_zaraz_po_zako%C5%84czeniu_budowy_1906r.jpg

ZBYLITOWSKA GÓRA

Proponujemy artykuł Małgorzaty Sobol-Kielbani o rodzie Żabów herbu Kościeszka, którzy byli ostatnimi właścicielami dworu w Zbylitowskiej Górze oraz ich księgozbiórze, którego fragment jest przechowany w tarnowskiej bibliotece http://www.lis.uw.edu.pl/badan/wp-content/uploads/2017/03/09_14.pdf.

A także polecamy publikację oraz prezentacje pełne archiwalnych zdjęć przygotowane w ramach Małopolskich Dni Dziedzictwa Kulturowego:

- „Z Lyonu do Zbylitowskiej Góry - siostry Sacre Coeur":
https://www.slideshare.net/mik_krakow/wystawa-z-lyonu-do-zbylitowskiej-gry-siostry-sacre-coeur
- „Dworska rozsypanka" - dworze Żabów oraz kościoły w Zbylitowskiej Górze
https://www.slideshare.net/mik_krakow/dwr-abw-w-zbylitowskiej-grze-dworska-rozsypanka-wystawa
- J. Kornhauser, „Wolność Krzepi” (DNI DZIEDZICTWA 2018) - zawiera rozdział o Zbylitowskiej Górze i rodzie Żabów
<https://dniedzictwa.pl/ksiazka/jakub-kornhauser-wolnosc-krzepi-edycja-xx-mik-2018/>
- K. Moskal, Leksykon historyczny miejscowości gminy Tarnów: Zbylitowska Góra
<http://www.gmina.tarnow.pl/biuletyn/136.pdf>
- Klasztor i Zakład Szkolny Zakonnicy Najświętszego Serca Jezusowego (Sacré-Coeur).
https://www.foto.karta.org.pl/naszezbiorzy/kolekcje/ok_0999_kaminski_tomasz,24855,zdjecie.html
<https://fotopolska.eu/114282,foto.html>
<https://fotopolska.eu/102582,foto.html>
<https://fotopolska.eu/114262,foto.html>
<https://fotopolska.eu/114263,foto.html>
<https://fotopolska.eu/114264,foto.html>
<https://fotopolska.eu/178533,foto.html>
- Klasztor Sióstr Sacre Coeur - zniszczenia podczas I wojny światowej
<https://zbiorzy.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/172798>
<https://zbiorzy.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/172949>
<https://zbiorzy.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/172876>
<http://cyfrowe.mnw.art.pl/dmuseion/docmetadata?id=48563>
<http://polona.pl/item/71309377>

<http://polona.pl/item/71309378>

<http://polona.pl/item/71309376>

<https://fotopolska.eu/274532,foto.html>

<https://fotopolska.eu/1171226,foto.html>

<https://fotopolska.eu/5860,foto.html>

<https://fotopolska.eu/5861,foto.html>

<https://fotopolska.eu/1097134,foto.html>

- „Dokument biskupa krakowskiego Piotra Gembickiego poświadczający fundację prebendy Różańca Świętego w kościele parafialnym w Górze Zbylitowskiej” z 1644 r.

<http://polona.pl/item/94284705>

- „Zbiorek modlitw do użytku Wychowanek Sacré-Coeur.” z ok. 1921 r.
wyd. w Tarnowie

<http://polona.pl/item/112717173>

- T. Mitera „Wspomnienia z II wojny światowej i ruchu oporu” [wyd.
w Zbylitowskiej Górze]

<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/1899>

- Pomnik ku czci ofiar terroru hitlerowskiego w 1968 r.

<https://fotopolska.eu/221374,foto.html>

- Tablica upamiętniająca Napoleona Feliksa Żabę na dworze
w Zbylitowskiej Górze

<https://fotopolska.eu/1354151,foto.html>

- Historia dworu w Zbylitowskiej Górze + archiwalne fotografie

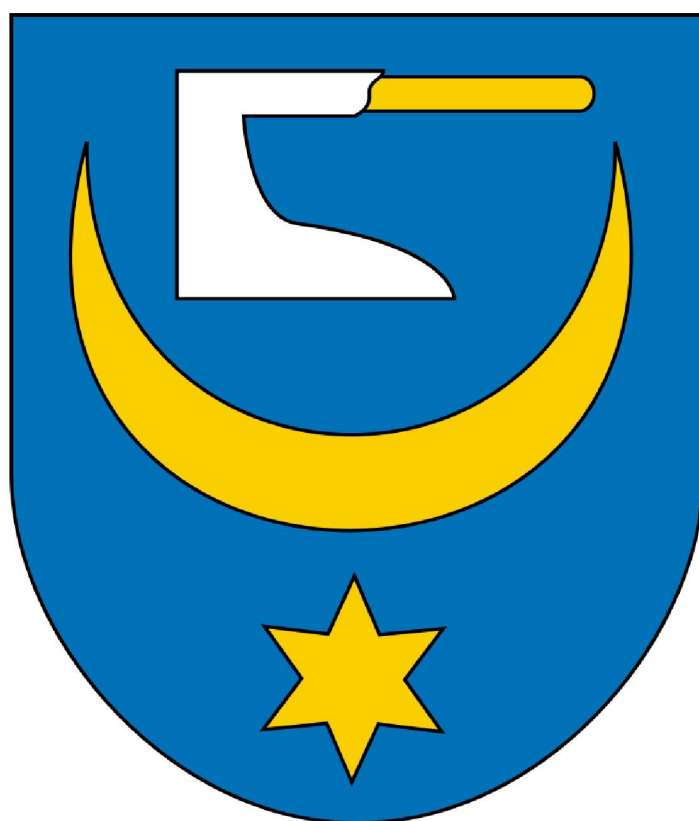
<http://soswdwor.pl/2016/12/02/historia-dworu/>.

A tutaj kilka informacji o Napoleonie Feliksie Żabie:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Napoleon_Feliks_%C5%BBaba.

Cmentarze z I wojny światowej na terenie gm. Tarnów:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Żabno

GMINA ŻABNO - gmina miejsko-wiejska w powiecie tarnowskim (woj. małopolskie). W jej skład wchodzi 19 sołectw: Bobrowniki Wielkie, Chorążec, Czyżów, Fiuk, Goruszów, Gorzyce, Ilkowice, Janikowice, Kłyż, Łęg Tarnowski, Nieciecza, Niedomice, Odporyszów, Otfinów, Pasięka Otfinowska, Pierszyce, Podlesie Dębowe, Siedliszowice, Sieradza. Tereny te zamieszkuje ok. 19 tys. ludności.

Co wyróżnia gminę Żabno?

W Niecieczy na pewno atrakcją jest jedyny „wiejski” stadion piłkarski z prawdziwego zdarzenia. Fenomen piłkarski drużyny Termalica Bruk-Bet zapisze się na zawsze w historii polskiej piłki nożnej. Swój ślad w historii zostawił również Jan Wnęk - rzeźbiarz i konstruktor z Odporyszowa zwany Ikarem znad Dunajca. Jego próby lotnicze stawiają go w szeregu pionierów lotnictwa.

Odporyszów kojarzy się też wielu osobom z sanktuarium maryjnym prowadzonym przez księży Misjonarzy, ale mało kto wie, że jest jednym z tzw. „biegunów ciepła” na mapie Polski. Niedomice przed II wojną światową rozślawiła tutejsza fabryka celulozy, która wchodziła w sieć fabryk Centralnego Okręgu Przemysłowego.

Ciekawy budynek dworski możemy zobaczyć w Otfinowie-Diamencie. Miejscowy dwór należał przed wojną do rodziny Konopków oraz Stojowskich. Niestety obecnie pozostaje zaniedbany.

Żabno zapewne kojarzy się wielbicielom teatru z corocznym Małopolskim Przeglądem Teatrów Lalkowych o Wielką Nagrodę Zająca Poziomki.

W Łęgu Tarnowskim znajdziemy kolejny piękny pałacyk będący dawną siedzibą Męcińskich oraz Zborowskich. Mieszkała tu i tworzyła obecnie zapomniana, popularna w I poł. XX w., powieściopisarka Helena Zborowska, używająca pseudonimu Blanka Halicka. Odwiedzając Łęg Tarnowski warto zobaczyć nie tylko zabytkowy kościół, ale i znajdującą się po przeciwnej stronie kaplicę - miejsce spoczynku członków rodzin Męcińskich i Zborowskich. Mało kto wie, że Zborowscy przez krótki czas mieszkali w tzw. „Kocim Zamku” w Tarnowie. Natomiast w związanej z rodziną Zborowskich Łukowej (gm. Lisia Góra), znajdziemy w lokalnym kościele obraz Matki Bożej Bolesnej pędzla Ireny Zborowskiej. Pewną ciekawostką jest fakt, że fragment księgozbioru z dworu w Łęgu Tarnowskim jest przechowywany w MBP w Tarnowie. Kilka słów o tym księgozbiorze oraz krótki rys historii rodzinnej Męcińskich i Zborowskich znajdziecie Państwo w artykule w Małgorzaty Sobol-Kiełbani, pt.: „Kolekcja książek Męcińskich i Zborowskich w zbiorach Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie”: http://www.lis.uw.edu.pl/badan/wp-content/uploads/2017/03/07-08_11.pdf. Gmina Żabno wydaje też własne czasopismo „Nowa Gazeta Żabnieńska”.

Zabytki i atrakcje gm. Żabno: kapliczki i krzyże przydrożne oraz neogotycka kaplica grobowa w Łęgu Tarnowskim, stadion Termalica Bruk-Bet w Niecieczy, zabytkowe kościoły: neogotycki w Otfinowie, eklektyczne w Łęgu Tarnowskim i Ilkowicach, barokowe w Żabnie i Odporyszowie, sanktuarium Matki Boskiej Zwycięskiej w Odporyszowie, Muzeum Jana Wnęka w Odporyszowie, neorenesansowy pałac w Łęgu Tarnowskim, dwór w Otfinowie, cmentarze z I wojny światowej, rynek i ratusz w Żabnie, prom w Siedliszowicach i Pasiece Otfinowskiej, kąpieliska, Centrum Sportów Konnych w Odporyszowie, szlaki rowerowe.

Od niedawna istnieje też możliwość wirtualnego zwiedzenia muzeum parafialnego w Odporyszowie: [Zakładka „Obiekty”-> Muzeum parafialne Jana Wnęka <https://panorama.umt.tarnow.pl/>].

Gmina Żabno w archiwaliach i bibliotekach cyfrowych:

ŻABNO

- Stara mapa Żabna i okolicy

http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P48-S32-D_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg

- Blok przy ul. 3 Maja w 1977 r.
<https://fotopolska.eu/1384618,foto.html>
- Stacja benzynowa w 1977 r.
<https://fotopolska.eu/1412726,foto.html>
- Pomnik ku czci poległych w walce okupantami hitlerowskimi w 1977 r.
<https://fotopolska.eu/1373135,foto.html>
- Tzw. „witacz” stojący na granicy miasta w 1977 r.
<https://fotopolska.eu/1413048,foto.html>
- Jeden ze sklepów spożywczych w 1977 r.
<https://fotopolska.eu/1413050,foto.html>
- Dzwonnica i kościółśw. Ducha w 1939 r.
<https://fotopolska.eu/807832,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1401245,foto.html>
- Pawilon handlowy oraz inne zdjęcia z 1977 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/240953/>
- Dzieci w przedszkolu w 1977 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/193235/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/193234/>
- Życie Parafialne w Żabnie 1937, nr 1 – czasopismo parafialne
<http://polona.pl/item/105130240>
- Żabno stacja kolejowa XIX/XX w.
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/89492>
- Procesja na rynku XIX/XX w.
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/56746>

ŁĘG TARNOWSKI

- Afisz teatralny przedstawienia „Jaś i Małgosia”, które odbyło się w lokalnym dworze
<http://polona.pl/item/103035103>
- S. Skrabacz, „Moje wspomnienia z II-giej wojny światowej i lat powojennych” wyd. Łęg Tarnowski

<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/1894>

OTFINÓW

- Niezrealizowany projekt cmentarza z I wojny światowej w Otfinowie
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Dabrowa/252_otfinow_poledne.jpg
- Zalana i zniszczona droga Wola Żelichowska - Otfinów w 1960 r.
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/122787>
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/122645>
- Nieistniejący drewniany kościół i dzwonnica początek XX w.
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/63513>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/491510>
<https://tarnowskiekoscioly.diecezja.tarnow.pl/index.php/dawne-koscioly/325-otfinow-dawny-kosciol-ss-piotra-i-pawla>
- Zniszczony w trakcie I wojny światowej murowany kościół
<https://fotopolska.eu/725182,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1398646,foto.html>
<http://cyfrowe.mnw.art.pl/dmuseion/docmetadata?id=48576>
- Zakłady rzemieślnicze w latach 50.
<https://fotopolska.eu/1057175,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1022006,foto.html>
- Dwór w Otfinowie - Diamencie
http://www.dworymalopolski.pl/media/Image/otfinow/stare_max.jpg

ODPORYSZÓW

- Matka Boska Odporyszowska - rysunek z XIX w.
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/258325>
- Mapa z 1851 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/23.1/3047#tabSkany>
- Koronacja obrazu Matki Bożej w Odporyszowie w 1937 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/114971/>
- Olejarnia w Odporyszowie
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/67710/>

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_VII/386

PIERSZYCE

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_VIII/101

PASIEKA OTFINOWSKA, OTFINÓW I PIERSZYCE

- Cmentarz z I wojny światowej w Pasiece Otfinowskiej
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/256_pasieka_otfinowska_archiwalne.jpg
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/256_pasieka_otfinowska_archiwalne_szczegoly.jpg
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Nowy Targ – Podzamcze
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/85?q#tabSkany>

GORZYCE

- B. Szpunar, „Osada kultury przeworskiej w Gorzycach, gm. Żabno, woj. Tarnów, stanowisko 3”
<https://rcin.org.pl/publication/34035>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Gliniczek – Grybów
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/72?q#tabSkanyhttps://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/72?q=gorzyce+XSKANro:t&wynik=21&rpp=15&page=2-tabSkany>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_II/734

- Wykaz aresztowanych i wymordowanych przez Gestapo Polaków w czasie okupacji hitlerowskiej z gromady/gminy Lisia Góra. [część obecnej gm. Żabno należało dawniej do gm. Lisia Góra]

<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2350>

BOBROWNIKI WIELKIE

- Inspekcja inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego we wsi Bobrowniki dotkniętej powodzią

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/97995/>

- Ruiny na Gołębiej Wyspie w Bobrownikach

<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/92159>

SIERADZA

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_X/579

SIEDLISZOWICE

- Droga Kraków - Mielec prom w Siedliszowicach

<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/122865>

NIEDOMICICE

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Mszanka - Nowy Sącz

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/84?q#tabSkany>

- Cmentarz wojenny nr 208

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/146279/>

- Zdjęcie lotnicze z 1944 r.

<https://fotopolska.eu/1058844,foto.html>

- Dawny dwór

<https://fotopolska.eu/1107324,foto.html>

- Fabryka celulozy w Niedomicach

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/65584/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/9484/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/65578/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/65577/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/65579/>

<https://fotopolska.eu/99320,foto.html>

<https://fotopolska.eu/99321,foto.html>

<https://fotopolska.eu/99341,foto.html>

- „Ognisko naszej siły!: C. O. P.! : Stalowa Wola, Rzeszów, Dębica, Niedomice, ujarzmiony Dunajec” z 1938 r.

<http://polona.pl/item/115190948>

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_VII/57

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XV_cz.2/376

NIECIECZA

- K. Witkowski, „Nieciecza podczas walk w 1939 roku”

<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2294>

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_VII/50

KŁYŻ

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XV_cz.2/91

JANIKOWICE

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Gwizdówka – Krajowice

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/73?q#tabSkany>

ILKOWICE

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_III/260

GORUSZÓW

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_II/725

FIUK

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_II/393

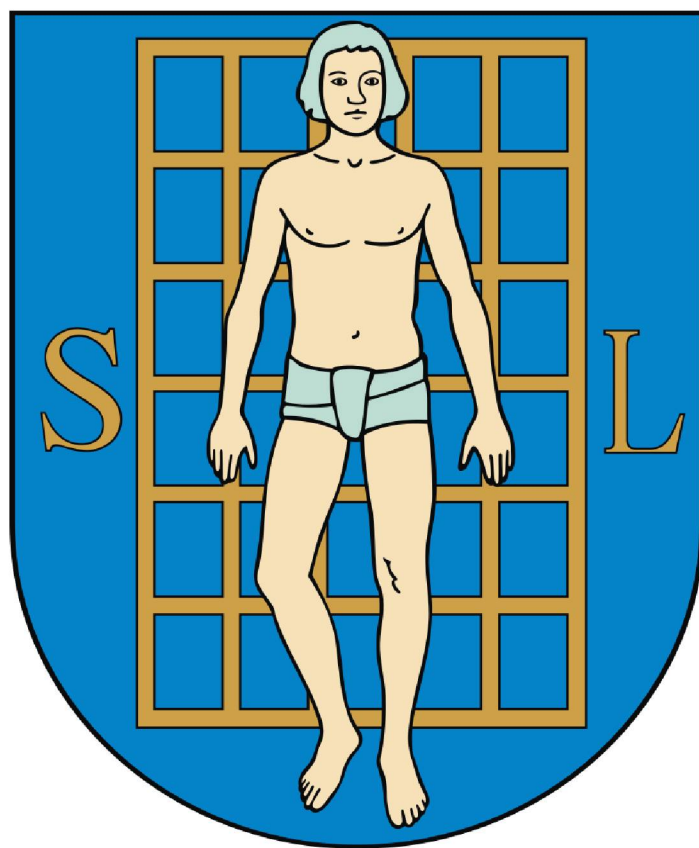
CHORAŻEC

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_I/629

Kilka informacji o lokalnych cmentarzach z I wojny światowej:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Wojnicz

GMINA WOJNICZ - gm. miejsko-wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. W jej skład wchodzi 14 sołectw: Biadoliny Radłowskie, Dębina Łętowska, Dębina Zakrzowska, Grabno, Isep, Łopoń, Łukanowice, Milówka, Olszyny, Rudka, Sukmanie, Wielka Wieś, Więckowice, Zakrzów. Tereny te zamieszkuje ok. 13 tys. osób.

Co wyróżnia gminę Wojnicz?

W Wielkiej Wsi znajduje się dwór Stadnickich z XVIII w., który obecnie pełni rolę plebanii. W czasach świetności właściciele dworu gościli znane postacie polskiej kultury m.in.: Tadeusza Stryjeńskiego, który odpowiadał za przebudowę dworu, Wojciecha Kossaka czy Lucjana Rydla.

Wnętrze dworu do 1945 r. było bardzo starannie urządzone, podobnie jak bogata biblioteka dworska. Nie zachowało się niestety oryginalne wyposażenie dworu, a część okazałego księgozbioru Stadnickich jest obecnie przechowywana w MBP w Tarnowie. O samych Stadnickich warto poczytać artykuły w czasopiśmie „Zeszyty Wojnickie”.

Oprócz dworu i zabytkowej kapliczki przydrożnej w Wielkiej Wsi, na szczycie Panieńskiej Góry można odnaleźć ostatnie ślady dawnego zamku Trzewlin. Z zamkiem wiąże się legenda o żonach rycerzy Bolesława Śmiałego, które schroniły się na szczycie góry przed gniewem mężów powracających z wyprawy do Kijowa. Również tu znajdziemy rezerwat przyrody chroniący m.in. unikatowe gatunki storczyków białego i purpurowego. W XIX w. w pobliskiej Milówce istniała fabryka prochu strzeleckiego, zaś majątek w Biadolinach Radłowskich należał do krakowskiego bankiera Ludwika Helca.

Warto przytoczyć również fakt, że w nocy z 4 na 5 sierpnia 1944 roku spadł w Dębinie Zakrzowskiej zestrzelony aliancki Halifax JP 181, należący do 148 dywizjonu RAF. Samolot leciał z bazy w Brindisi we Włoszech

z zaopatrzeniem dla powstania warszawskiego. Wydarzenie to upamiętniono w 1991 roku pomnikiem zaprojektowanym przez L. i O. Scheierów.

Ciekawostką jest również fakt, że znany krakowski historyk sztuki i bibliograf Karol Estreicher zaprojektował dla rodu Jordanów park okalający dwór w Więckowicach.

Wypada też wspomnieć, że gmina Wojnicz jest jedna z gmin w powiecie tarnowskim, gdzie tradycje pszczelarskie są nadal w dużym stopniu kultywowane.

Czy wiecie, że Wojnicz to jedno z najstarszych miast Małopolski? Jego początki sięgają aż X w. Wojnicki dwór Dąbskich w czasach swojej świetności posiadał bogate zbiory sztuki i numizmatyki, a także spory księgozbiór. Zachowane eksponaty można obecnie oglądać w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie [<https://erzeszow.pl/print/516/7330>]. Natomiast zbiory biblioteczne trafiły do Biblioteki Jagiellońskiej. Niemal od początków miasta, w Wojniczu działał słynny na całą Galicję browar. Wielbicieli historii browarnictwa odsyłam do publikacji pt: „Szkice z dziejów wojnickiego piwowarstwa : Browar Wojnicz :1867-1915” dostępnej w naszej tarnowskiej MBP.

W Wojniczu działa jedna z najstarszych aptek w regionie - Apteka im.Józefa Pazdirka. Obecnie na jednej ze ścian budynku znajduje się wyjątkowy apteczny mural. Warto też pamiętać, że przed II wojną światową w Wojniczu mieszkała liczna społeczność żydowska. Niestety synagoga nie zachowała się do dnia dzisiejszego. [<https://sztetl.org.pl/pl/miejscowosci/w/1186-wojnicz>].

Współcześnie Wojnicz jest kojarzony z Wojnickim Międzynarodowym Konkuresem Fotograficznym organizowanym przez Wojnickie Towarzystwo Fotograficzne „Fotum”.

W gminie są wydawane dwa czasopisma: miesięcznik „Merkuriusz Wojnicki” [<https://www.wojnicz.pl/merkuriusz-wojnicki-3>] i czasopismo z zacięciem historycznym po które warto sięgnąć, gdy chcemy poznać lokalną historię- „Zeszyty Wojnickie” [<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/910>].

Zabytki i atrakcje w gminie Wojnicz: drewniany kościół św. Leonarda z XVII w. w Wojniczu, murowany kościół św. Wawrzyńca w Wojniczu,

murowany kościół z XIX w. Olszynach, neorenesansowa Kaplica Matki Boskiej Loretańskiej w Wojniczu, kaplica cmentarna rodu Jordanów na cmentarzu w Wojniczu, cmentarze z I wojny światowej, dwory Stadnickich w Wielkiej Wsi, Jordanów w Więckowicach, dwór „Żabówka” wraz z zabytkowym parkiem w Ispie, neogotycki pałac Dąbskich wraz z parkiem w Wojniczu, drewniana dzwonnica z XV w. przy kościele św. Wawrzyńca w Wojniczu, kapliczki i krzyże przydrożne, śluza wodna z 1906 r. parku przypałacowego w Wojniczu, częściowo zabytkowy cmentarz komunalny w Wojniczu, Izba Regionalna im. ks. Jana Królikiewicza, kilka kąpielisk, liczne pomniki przyrody na terenie gminy, lasy w Biadolinach Radłowskich.

Archiwalia, fotografia i inne dokumenty dotyczące gminy z zbiorów cyfrowych:

BIADOLINY RADŁOWSKIE

- Stacja kolejowa - 1915 r.
<https://fotopolska.eu/1504017,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1486750,foto.html>
- Wykaz strat wojennych – Biadoliny Radłowskie, Biadoliny Szlacheckie, Bielcza, Borzęcin
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0114
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0030
- Państwo radłowskie w metryce józefińskiej z 1785-1787 roku: Biadoliny Radłowskie i Łętowice
<http://dlibra.umcs.lublin.pl/publication/5184>

DEBINA ŁĘTOWSKA

- Mapy z 1847 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/148?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/149?q#tabSkany>

DEBINA ZAKRZOWSKA

- Państwo wieckowickie i zakrzowskie oraz część państwa tarnowskiego w metryce józefińskiej z 1785-1787 roku : Więckowice, Rudka, Grabno, Zakrzów, Dębina Zakrzowska, Mikołajowice i Sierachowice
<http://dlibra.umcs.lublin.pl/publication/5183>

GRABNO

- Dominium Więckowice (generalia, Grabno, Rudka, Więckowice) - Jordan Roman i Apolonia
<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/16?q#tabSkany>
- Mapy z 1848 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/107?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/106?q#tabSkany>

ISEP

- Dominium Błonie (generalia, Błonie, Isep, Łukanowice) - Jordan Adolf, Teofil i Ludwika
<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/9?q#tabSkany>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Gwizdówka – Krajowice
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/73?q#tabSkany>
- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Isep
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0080
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_III/304

ŁĘTKOWICE

- Cmentarz z I wojny światowej nr 283
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/283_letowice_archiwalne.jpg

ŁOPOŃ

- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Łopoń
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0065

- Państwo wojnickie w metryce józefińskiej z 1785-1787 roku : Wojnicz, Zamoście, Ratnawy i Łopoń
<http://dlibra.umcs.lublin.pl/publication/5185>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Limanowa - Łopoń
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/82?q#tabSkany>
- Mapy z 1848 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/156?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/155?q#tabSkany>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_V/717

ŁUKANOWICE

- Cmentarz z I wojny światowej nr 216
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/216_lukanowice_c%20_archiwalne.jpg
- Most na Dunajcu między Łukanowicami i Zgłobicami w 1915 r.
https://fotopolska.eu/1516567_foto.html
- Powódź w Łukanowicach
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/98065/>
- Mapy z 1848 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/159?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/158?q#tabSkany>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Łosie - Mszana Dolna
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/83?q#tabSkany>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_V/810

MILÓWKA

- Milówka w I poł XX w.

<https://fotopolska.eu/15474,foto.html>

- Mapy z 1848 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/171?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/172?q#tabSkany>

- Dominium Wielka Wieś (Wielka Wieś, Milówka) - Stadnicki Antoni hr.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/1?q#tabSkanyhttps://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/1?q=mil%C3%B3wka+XSKANro:t&wynik=6&rpp=15&page=1-tabSkany>

OLSZYNY

- Mapa z 1848 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/191?q#tabSkany>

RUDKA

- Mapa z 1848 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/228?q#tabSkany>

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Rozembark – Rzuchowa

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/87?q#tabSkany>

SUKMANIE

- Mapy z 1848 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/262?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/190?q#tabSkany>

WIELKA WIEŚ

- Dawny dwór Stadnickich w Wielkiej Wsi

<https://fotopolska.eu/1272389,foto.html>

- Mapy z 1848 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/283?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/282?q#tabSkany>

- Dawne metryki szkolne - Wielka Wieś

<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2340>

<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2341>

<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2342>

- Szkoła w Wielkiej Wsi - lista wkładek 1917 r.
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2345>
- Kronika szkoły w Wielkiej Wsi 1945/46
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2344>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Walki –Wysowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/93?q#tabSkany>
- Panieńska Góra na dawnej grafice
[https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Wielka_Wie%C5%9B \(powiat_tarnowski\)#/media/File:JABLONSKI\(1847\)_p076_-_PANIE%C5%83SKA_G%C3%93RA.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Wielka_Wie%C5%9B (powiat_tarnowski)#/media/File:JABLONSKI(1847)_p076_-_PANIE%C5%83SKA_G%C3%93RA.jpg)
- Jan Stadnicki jeden z właścicieli dworu
<http://cyfrowe.mnw.art.pl/dmuseion/docmetadata?id=20451>
- Portret Jana Stadnickiego i Kazimierza Badeniego
<http://polona.pl/item/495377>

WIĘCKOWICE

- Arkusze ewidencyjne strat wojennych wsi Więckowice
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0081
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0082
- Dożynki w Witkowicach, lata 30
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_001_0002_0003
- Mapa z 1848 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/286?q#tabSkany>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XIII/438
- „O więckowickim dworze i jego mieszkańcach”
http://archiwum2008-2014.tarnowskikurierkulturalny.pl/jak_tatarzyn.htm

ZAKRZÓW

- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Zakrzów

https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0064

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Zabawa-Zborowice

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/94?q#tabSkany>

WOJNICZ

- Stara mapa Wojnicza i okolicy
http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S31-C_1935_LoC_G6520_s25_.P6.jpg
- Historia wojnickiej Apteki im. Józefa Pazdirka
http://oia.nq.pl/storage/farmacja_2010_01.pdf
http://oia.nq.pl/storage/farmacja_2010_03.pdf
- Bitwa pod Wojniczem w 1655 r.
https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Dahlbergh_Bitwa_Wojnicz.jpg
- Kościół św. Wawrzyńca pocz. XX w.
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/471784>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/354663>
- Zniszczony kościół św. Wawrzyńca w czasie I wojny światowej
<https://www.bildarchivaustria.at/Preview/15734921.jpg>
- Kościół św. Wawrzyńca w latach 1960-1970
<https://fotopolska.eu/361526,foto.html>
- Nie zachowana drewniana kapliczka
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/447952>
- Domy w Wojniczu
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/449595>
- Wojnicz: historia, zabytki - przewodnik turystyczny
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/1689>
- J. Gabala, T. Sokołowski, „Środowisko przyrodnicze Wojnicza i okolic”
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2075>
- Przewodnik po Wojniczu inaczej
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/2058>
- Kalendarium dziejów Wojnicza - wydanie z okazji przywrócenia praw miejskich

<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/1690>

- Przewodnik po grodzisku kasztelańskim w Wojniczu
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/1688>
- Portret Stanisława Jordana (ok. 1800-1884)
<http://cyfrowe.mnw.art.pl/dmuseion/docmetadata?id=20343>
- Pomnika projektu i dłuta Bronisława Kutki.
<https://fotopolska.eu/1410512,foto.html>
- Pomnik Poległych Wojniczan w latach 1934-1939
<https://fotopolska.eu/992595,foto.html>
- Spółdzielnia Przemysłu Ludowego "Trojnik" w latach 50.
<https://fotopolska.eu/1340656,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1340654,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1340655,foto.html>
- Samolot He 46 3.(H)/14 na polowym lotnisku w Wojniczu w 1939 r.
<https://fotopolska.eu/483320,foto.html>
- Rynek w Wojniczu w I. poł XX w.
<https://fotopolska.eu/983251,foto.html>
<https://fotopolska.eu/356801,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1044886,foto.html>
- Lista poległych i zamordowanych Wojniczan w czasie I i II wojny światowej
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0009
- Kuchnia dla bezrobotnych w Wojniczu przed 1939 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/179013/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/179014/>
- Kurs oświatowo-teatralny w Wojniczu
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/115170/>
- Powódź w Wojniczu w 1934 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/97850/>
- Pasieka dyrektora J. Drewki w Wojniczu w 1937 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/77475/>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

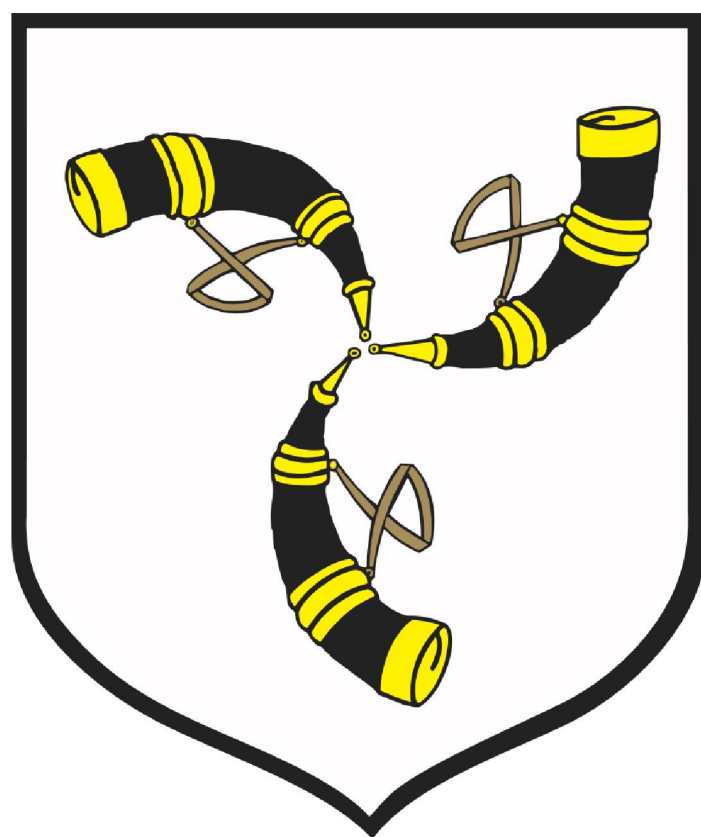
http://dir.icm.edu.pl/pl/Sloownik_geograficzny/Tom_XIII/752

- Pałac w roli szkoły rolniczej w 1936 r.

<https://fotopolska.eu/1603160,foto.html>

Na koniec strony z opisując lokalne cmentarze z I wojny światowej:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Zakliczyn

GMINA ZAKLICZYN - miejsko-wiejska gmina w powiecie tarnowskim, województwo małopolskie. Gmina składa się z aż 23 sołectw. Rozległe tereny gminy zamieszkuje ok. 12 tys. mieszkańców.

Co wyróżnia gm. Zakliczyn?

Lusławice zapewne wszystkim kojarzą się z wybitnym kompozytorem Krzysztofem Pendereckim i utworzonym przez niego Europejskim Centrum Muzyki. Nie każdy jednak wie, że miejsce to było dawniej znane z całkiem innego powodu. W latach 1560-1664, znajdował się we wsi prężny ośrodek ariański. W 1570 roku z Pińczowa przeniesiono tutaj ich drukarnię. W Lusławicach funkcjonowała również szkoła wyższa Arian. Miały tu miejsce liczne zjazdy i synody ariańskie.

Lusławice to także miejscowy dwór z parkiem, obecnie własność rodziny Pendereckich, a przed wojną miejsce odwiedzane przez ówczesnych malarzy i artystów. Jacek Malczewski założył tu szkołkę malarską dla szczególnie uzdolnionych dzieci wiejskich.

W Rudzie Kameralnej eksploatowano w dawnych czasach rudę żelaza, co zostało potwierdzone podczas odwiertów w latach siedemdziesiątych XX wieku. Wytapiano też surówkę w dymarkach, a następnie ją przekuwano. Wykorzystywano przy tym kuźnie wodne.

Również Paleśnica swoją historię wiąże z wydobywaniem rud żelaza. Zaś w lokalnym kościele znajduje się na strychu siedlisko nietoperzy z gatunku podkowców.

Słona podobnie jak Ruda Kameralna posiada nazwę od lokalnych zasobów. W tym przypadku chodzi o źródła solankowe, które były tu eksploatowane w XVII w. Ze Słonej pochodził lokalny franciszkanin i błogosławiony - o. Krystyn Gondek OFM.

W Strózach, oprócz dawnego dworu Dunikowskich [czyt. więcej „Zeszyty Wojnickie”, T. 10, z. 3 (2001)], w którym obecnie mieści się DPS, możemy znaleźć bardzo nietypowy zabytek - kamienny krzyż z kamieniem do karania chłopów za nieposłuszeństwo, zwany tutaj kamieniem niewolników.

Pewną ciekawostką jest fakt, we Wesołowie stoi figura św. Jana Nepomucena, która została przyniesiona do tej wsi przez wielką wodę na Dunajcu podczas powodzi w 1813 roku. Skąd, nie wiadomo.

Natomiast Kanadę możemy znaleźć w Gwoźdźcu, gdzie również czeka na nas Piekło, czyli kolejna ciekawa nazwa dla części tej wsi. W lasach Woli Stróskiej, na wzgórzu „Mogiła” zachował się „szpitalik” oraz mogiła poległych partyzantów AK. Również Jamna ma w swej historii partyzanckie epizody. Obecnie znana jest z Ośrodka Duszpasterstwa Akademickiego prowadzonego przez zakon Dominikanów.

Nie brak w gminie pięknej przyrody. Jesienią okoliczne lasy są prawdziwym rajem dla grzybiarzy. Rezerwat przyrody „Styr” znajdziemy w Bieśniku, a na jego terenie nieczynny kamieniołom, w którym wydobywano piaskowiec. Bieśnik jest również bogaty w źródła solankowe, które w dawniejszych czasach eksploatował dwór w Olszowej. Istniał tu także zakład kąpielowy od którego pochodzi wymieniana niekiedy nazwa „Łazienki”.

W Melsztynie oprócz ruin zamku, które obecnie są odbudowywane, możemy spotkać dwie niewielkie chatki pustelników, zamieszkane od wielu lat.

Zabytki i atrakcje gm. Zakliczyn: ratusz z rynkiem w Zakliczynie, a także zabytkowe drewniane domy i wille na terenie miasta, zabytkowe klasztory: Bernardynek w Kończyskach oraz Franciszkanów w Zakliczynie, murowane kościoły: św. Justyny w Paleśnicy, św. Idziego w Zakliczynie i św. Katarzyny w Gwoźdźcu, drewniany kościół z XVIII w. pochodzący z Lubczej, a obecnie stojący w Dzierżaninach, Kaplica grobowa Szymanowiczów na cmentarzu parafialnym w Zakliczynie, cmentarze z I wojny światowej, w tym wyjątkowy żydowski cmentarz wojenny w Zakliczynie, Festiwal „Święto Fasoli” w Zakliczynie, który ma na celu promocję fasoli „Piękny Jaś” z Doliny Dunajca, Sanktuarium Matki Bożej Niezawodnej Nadziei w Jamnej, ruiny

zamku w Melsztynie, dwór Dunikowskich XVIII-XIX w. w Stróżach oraz XIX-wieczny dwór wraz z parkiem w Lusławicach, mauzoleum ariańskiego filozofa Fausta Socyna w Lusławicach, Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego, krzyże i kapliczki przydrożne, słup przydrożny z XVII w. przy drodze Zakliczyn-Paleśnica, trasy rowerowe, kamienny krzyż z kamieniem do karania chłopów za nieposłuszeństwo ulokowany obok szkoły podstawowej oraz kaplicy kościelnej w Stróżach, pomniki przyrody, piękne lasy.

Co wyróżnia Zakliczyn?

W Zakliczynie znajduje się jedyny spośród 400 wybudowanych na terenach byłej Galicji cmentarzy wojennych, samodzielny cmentarz żydowski. Warto przespacerować się po zakliczyńskim rynku oraz ruszyć dalej, aby poznać skrywane tajemnice pobliskich ulic m.in. ostatnie drewniane domy i wille, niektóre pamiętające jeszcze XIX w.

Można trafić na zaskakujący, choć niepozorny budynek dawnej XIX-wiecznej szkoły z zegarem słonecznym albo znaleźć się przed zieloną willą „Zofiówką” Szymonowiczów.

Te drewniane domy, które dawniej były bielone, stały się przyczyną nazywania miasta „Białym Miasteczkiem”. Ich konstrukcja była dość specyficzna. Były to domy o ścianach konstrukcji zrębowej, ustawione szczytami do drogi, zwieńczone dachami naczółkowymi z okapami wydatnie wysuniętymi nad chodniki. W domach tych cały ciężar dachów, pierwotnie krytych gontem, wspierał się nie na ścianach, a na systemie ozdobnych słupów stawianych na zewnątrz budynku. Dzięki temu można było co jakiś czas łatwo wymieniać poszczególne belki w ścianach lub nawet zmieniać układ ścian bez naruszania więźby dachowej. Zabudowa taka dominowała w mieście w XVIII i XIX w., a szereg drewnianych domów z tamtych czasów można jeszcze zobaczyć na terenie miasta, jednak większość z nich ma obecnie ściany otynkowane lub szalowane deskami, a dachy kryte eternitem, dachówką lub blachą.

Warto wiedzieć, że gmina Zakliczyn posiada swoje gminne czasopismo „Głosiciel” w którym do 2019 r. były publikowane artykuły dotyczące historii miasta i gminy [<http://www.zakliczyninfo.pl/index.php/archiwum-glosiciela>].

Oto nasze cyfrowe znaleziska:

BIEŚNIK

- Dominum Zakliczyn (generalia, Bieśnik, Faściszowa, Kańczyska, Lusławice) - Lanckoroński Karol

<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/23?q#tabSkany>

BOROWA

- Dominium Stróże (generalia, Borowa, Stróże, Wola Stroska, Zdonia) - Benoë Atanazy

<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/11?q#tabSkany>

CHARZEWICE

- Cmentarzu wojennym nr 290
- Mapa z 1847 r.
- Dominum Biskupice Lanckorońskie (generalia, Biskupice i Domosławice, Charzewice i Melsztyn, Faliszowice, Gwoździec) - Lanckoroński Karol
- Aleksandra Mianowska z nieustalonym mężczyzną w Charzewicach pod Melsztynem.

<https://fotopolska.eu/1106142,foto.html>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/63?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/26?q#tabSkany>

http://pauart.pl/app/artwork?id=BZS_RKPS_12327_k_29

DZIERŻANINY

- Mapa z 1847 r.
- Dominium Dzierżaniny (Dzierżaniny) - Bukowska Fellicjanna z Rodeckich
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/84?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/83?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/15?q#tabSkany>

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_II/277

GWOŹDZIEC

- Nieistniejący drewniany kościół św. Katarzyny
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/451027>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/57620>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/61207>
<http://www.kosciolydrewniane.pl/pages/drewniane/stare/40508.html>
<https://tarnowskiekoscioly.diecezja.tarnow.pl/index.php/dawne-koscioly/361-gwozdziec-dawny-kosciol-sw-katarzyny>
- Mapa z 1848 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/112?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/113?q#tabSkany>

MELSZTYN

- Ruiny zamku.
<http://polona.pl/item/18555371>
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/323549>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/20453/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/117194/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/20455/>
- Drzeworyt z 1865 r. z ruinami zamku.
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/357070>
- Rysunek z XVIII w. przedstawiający ruiny zamku.
<https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/doccontent?id=570541>
- Zamek w Melsztynie na grafice Napoleona Ordy z XIX w.
<https://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/doccontent?id=227916>
- Grafika z ruinami zamku autorstwa Alfreda Schouppé z 1860 r.
<http://cyfrowe.mnw.art.pl/dmuseion/docmetadata?id=17142>
- Plan zamku i rekonstrukcja jego przekroju ? z 1865 r.
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/344034>
- M. Sandoz, "Melsztyn i jego okolice" z 1911 r.
<http://polona.pl/item/1401271>

- M.A. „Zamek Melsztyn i jego zwaliska : studyum geograficzno-historyczne” z 1879 r.
<http://polona.pl/item/92892634>
- M. Smoleński, “Melsztyn : o zamku i jego panach, o kościele i plebanach z dodatkiem o Domosławicach” z 1888 r.
<https://rcin.org.pl/dlibra/show-content/publication/edition/732?id=732>
- Drewniany dom żydowski
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/8018/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/8024/>
- Most na Dunajcu w Melsztynie na archiwalnych fotografiach.
https://fotopolska.eu/Melsztyn/b322990,Most_na_Dunajcu_.html
<http://polona.pl/item/92731391>
<http://polona.pl/item/92731389>
- Mieszkaniec Melsztyna na tle drewnianej chaty.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/124453/>
- Melsztyn - pocztówki z XIX oraz XX w.
<http://polona.pl/item/71044144>
<http://polona.pl/item/71044145>
- Artykuł o Melsztynie w “Ziemi” z 1938 r.
<https://www.wbc.poznan.pl/publication/110742>
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XV_cz.2/316
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_VI/248

FILIPOWICE

- Mapa z 1847 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/91?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/92?q#tabSkany>

KOŃCZYSKA

- Klasztor ss. Bernardynek w 1915 r.
<https://fotopolska.eu/1127511,foto.html>

<https://fotopolska.eu/1127510,foto.html>

- Mapa z 1847 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/130?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/131?q#tabSkany>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_IV/324

LUSŁAWICE

- Autoportret J. Malczewskiego namalowany w Lusławicach
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/465820>
Dwór będący własnością J. Malczewskiego w 1925 r.
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/538032>
<http://pbc.biaman.pl/publication/24310>
- Obchody 50-lecia pracy artystycznej artysty malarza Jacka Malczewskiego w Lusławicach
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/124628/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/124630/>
- Grobowiec Faustyna Socyna
<http://polona.pl/item/65481022>
<https://fotopolska.eu/1079234,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1079242,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1079267,foto.html>
- Artykuł o grobowcu F. Socyna w “Ziemi” z 1912 r.
<https://www.wbc.poznan.pl/publication/109145>
- Portret F. Socyna
<http://pbc.biaman.pl/publication/24311>
- Mapa z 1848 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/142?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/143?q#tabSkany>

OLSZOWA

- Mapa z 1847 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/188?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/187?q#tabSkany>

PALEŚNICA

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Nowy Targ – Podzamcze

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/85?q#tabSkany>

- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Paleśnica.

https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0061

https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0057

- Mapa z 1847 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/197?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/197?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/196?q#tabSkany>

- Dominum Zakliczyn Lanckoroński (Paleśnica, Słona) - Lanckoroński Karol

<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/24?q#tabSkany>

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XV_cz.2/740

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XV_cz.2/430

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_VII/827

FAŚCISZOWA

- Cmentarz z I wojny światowej nr 292

http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/292_fasciszowa_archiwalne.jpg

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_II/373

ROZTOKA

- Cmentarz z I wojny światowej nr 287

http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/287_rozтока_akwarela_czencz.jpg

- Nieistniejący dwór - I poł. XX w.
<https://zbiory.mhf.krakow.pl/pl/node/98524>

RUDA KAMERALNA

- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Ruda Kameralna.
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0051
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0062

SŁONA

- Mapa z 1847 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/244?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/3413?q#tabSkany>

WESOŁÓW

- Drewniany dom i fragment podwórza Tauby Steiner - 1933 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/148587/>
- Zabudowania wiejskie w Wesołowie
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/74870/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/148590/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/148588/>
- Mapy z 1847 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/279?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/278?q#tabSkany>
- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Wesołów.
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0050

JAMNA

- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Jamna.
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0090
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0052
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_III/391
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XV_cz.1/631

STRÓŻE

- Mapa z 1847 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/299?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/251?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/250?q#tabSkany>
- Dwór Dunikowskich
http://www.dworymalopolski.pl/media/Image/stroze/stare2_max.jpg
http://www.dworymalopolski.pl/media/Image/stroze/stare1_max.jpg
- Wnętrze dworu Dunikowskich
http://www.dworymalopolski.pl/media/Image/stroze/stare7_max.jpg
- Nieistniejąca oficyna dworska
http://www.dworymalopolski.pl/media/Image/stroze/stare3_max.jpg

WOLA STRÓSKA

- Pod Mogiłą. Opis wydarzeń z 5 X 1944 r. w lasach Stróżkich
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0139
- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Wola Stróżka
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0058
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0056
- Mapa z 1847 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/298?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/299?q#tabSkany>

WRÓBLOWICE

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Walki –Wysowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/93?q#tabSkany>

ZAWADA LANCKOROŃSKA

- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Zawada Lanckorońska.
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0054
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0053
- Mapa z 1848 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/314?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/315?q#tabSkany>

ZDONIA

- Mapa z 1847 r.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/323?q#tabSkany>

<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/324?q#tabSkany>

ZAKLICZYN

- Stara mapa Zakliczyn i okolicy

http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S31-F_1935_LoC_G6520_s25_.P6.jpg

- Anna Piechnik, „Wizerunek kobiety i mężczyzny w językowym obrazie świata ludności wiejskiej (na przykładzie gminy Zakliczyn nad Dunajcem)”

<https://jbc.bj.uj.edu.pl/publication/181593>

- Stara zabudowa rynku i okolicy

<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/104077>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/315461>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/315531>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/315281>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/146953/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/146934/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/146959/>

<https://fotopolska.eu/255231,foto.html>

<https://fotopolska.eu/1270270,foto.html>

<http://polona.pl/item/71254667>

<http://polona.pl/item/7291897>

- Żydowski cmentarz z I wojny światowej na pocztówce

<https://fotopolska.eu/1007745,foto.html>

- Pomnik na mogile legionisty Kazimierza Bojarskiego ps. „Kuba” na cmentarzu w Zakliczynie

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/146968/>

- Mapa z 1848 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/310?q#tabSkany>
- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Zakliczyn
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0049
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0048
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym:
Zabawa-Zborowice
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/94?q#tabSkany>
- I wojna światowa w Zakliczynie [na stronie zdjęcia zostały błędnie opisane):
<https://fotopolska.eu/1121717,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1121701,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1121710,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1121711,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1121712,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1121817,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1121750,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1121751,foto.html>
- Ratusz w Zakliczynie
<https://fotopolska.eu/364483,foto.html>
<https://fotopolska.eu/165387,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1059575,foto.html>
<https://fotopolska.eu/269684,foto.html>
- Klasztor Franciszkanów
<https://fotopolska.eu/1127513,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1127512,foto.html>
- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Sownik_geograficzny/Tom_XIV/296.

Kilka informacji o lokalnych cmentarzach z I wojny światowej:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Tuchów

GMINA TUCHÓW - gmina miejsko-wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. Gmina składa się z 12 sołectw, a tereny te zamieszkuje ok. 18 tys. osób.

Co wyróżnia gminę Tuchów?

Kościół w Jodłówce Tuchowskiej został zbudowany dopiero pod koniec XIX w. przez żydowskiego właściciela Jodłówki - Mendela Kalba, który kupił wieś wraz z obowiązkiem wystawienia kościoła. Również w tej wsi znajduje się nietypowa kapliczka, która powstała przez przekształcenie dawnej latarni lądowej znajdującej się na szlaku kupieckim na Węgry.

Pewną ciekawostką jest fakt, że Buchcice dawniej były znane pod nazwą Meszna Szlachecka.

Przed II wojną światową w Burzynie działał Filarecki Związek Elsów, który planował założyć tutaj wzorcową kolonię, której członkowie mieli pokazać reszcie kraju jak żyć bez nałogów, a przede wszystkim na wyższym poziomie duchowym - warto przeczytać całą jego historię. Link:

<http://burzyn.blogspot.com/p/elsowo.html>

W Karwodrzy, ówczesny właściciel dworu - Karol Jan Berké posiadał winnicę, sad morelowy, hodowlę jedwabników i stadninę koni. Jego żona zaś oddawała się nietypowej pasji - umieszczała liczne poetyckie cytaty na murach dworu.

Na terenie gminy Tuchów znajdują się liczne cmentarze z I wojny światowej. Warto wiedzieć, cmentarz znajdujący się Siedliskach (nr 152) został uwieczniony na kartach powieści Jaroslava Haška „Przygody dobrego wojaka Szwejka”.

W gminie Tuchów znajdziemy całkiem sporo produktów regionalnych. Doskonale znane są wyroby wędliniarskie z Burzyna i Tuchowa m.in. słynna kielbasa tuchowska. Rejon ten też słynie z wieloletnich tradycji pszczelarskich.

Na terenie gminy jest wydawane kilka czasopism, ale najważniejsze z nich to „Tuchowskie Wieści” oraz „Kurier Tuchowski”

Atrakcje i zabytki gm. Tuchów: dwór i kaplica dworska w Karwodrzy, dwór Chrzastowskich w Burzynie, ratusz i budynek Sokoła w Tuchowie, Bazylika Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny oraz klasztor redemptorystów w Tuchowie, barokowy kościół św. Jakuba Apostoła w Tuchowie oraz neogotycki kościół w Piotrkowicach, drewniany kościół w Jodłówce Tuchowskiej z charakterystycznymi ścianami w nietypowy wzór jodełki, klasztor w Lubaszowej, zabudowania tzw. „Elsowa” w Burzynie, krzyże i kapliczki przydrożne, cmentarze z I wojny światowej, dawna latarnia przydrożna w Jodłówce Tuchowskiej, wieża widokowa na Brzance, pomniki przyrody, Muzeum Miejskie i muzea redemptorystów w Tuchowie.

Co wyróżnia Tuchów ?

Tuchów kojarzony jest przede wszystkim z sanktuarium maryjnym Matki Bożej Tuchowskiej, które należy do najpopularniejszych miejsc kultu religijnego na terenie Małopolski oraz w kraju. Bardzo licznie odwiedzany jest zwłaszcza podczas Wielkiego Odpustu, odbywającego się w lipcu, kiedy to liczba pielgrzymów przekracza 150 tys. Kult cudownego obrazu Najświętszej Marii Panny rozpoczął się już pod koniec XVI wieku. Wieść o niecodziennych zdarzeniach (cudach), jakie miały tam miejsce rozchodziła się szybko i coraz szerzej. W latach trzydziestych XVII wieku na dzień Nawiedzenia Matki Boskiej przybywało do Tuchowa już ok. 15 tys. osób. Była to wielka liczba, jeśli przypomnimy sobie słabe ówczesne zaludnienie Polski. Co ciekawe, zakon redemptorystów przybyły do Tuchowa w 1983 roku nie jest pierwszym zakonem męskim, który objął opiekę nad sanktuarium. Wcześniej tuchowski klasztor zamieszkiwali bowiem benedyktyni, którzy byli długoletnimi opiekunami kościoła aż do 1816 r. i rozwiązania zakonu przez ówczesne władze. Ich następcy Jezuici mieli problemy z utrzymaniem się w Tuchowie i po 23 latach pobytu opuścili klasztor w 1843 roku. Przez kolejne lata aż do

pojawienia się redemptorystów w Tuchowie opiekę nad sanktuarium sprawowali kapłani diecezjalni, lecz nie zdołali w pojedynkę sprostać wzrastającym potrzebom duszpasterskim, w tym żywotnym ośrodku kultu maryjnego, dlatego sprowadzono do sanktuarium zakonników.

Będąc w Tuchowie warto pamiętać o innej zabytkowej świątyni XVIII-wiecznym kościele parafialnym pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła, który znajduje się na „Szlaku św. Jakuba” prowadzącym przez całą Europę do hiszpańskiego Santiago de Compostela.

Innymi ciekawymi obiektami są: tuchowski ratusz w stylu klasycystycznym i niedawno odremontowany budynek dawnego Sokoła.

Warto też wstąpić do Muzeum Misyjnego, zlokalizowanego przy sanktuarium. Muzeum posiada w swych zbiorach eksponaty pochodzące z krajów objętych działalnością misyjną, prowadzoną przez redemptorystów (Argentyna, Boliwia, Brazylia). W ramach ekspozycji prezentowane są wytwory kultury materialnej (ubioły, przedmioty codziennego użytku, przedmioty kultu religijnego) oraz okazy południowoamerykańskiej fauny i flory. W pomieszczeniach muzeum znajduje się również ruchoma szopka bożonarodzeniowa, wybudowana w 1975 roku przez o. Kazimierza Zymułę.

W mieście i okolicy odbywają się liczne imprezy kulturalne i sportowe, z których wiele ma charakter międzynarodowy. Do najciekawszych należą: Międzynarodowy Festiwal Wina TUCHOVINIFEST oraz Międzynarodowa Galicyjska Jesień Literacka - festiwal literacki, który obejmuje swoim zasięgiem również m.in. Stary Sącz, Tarnów, Ciężkowice.

Ciekawe archiwalia i materiały dostępne w archiwach i bibliotekach cyfrowych:

- „Park Krajobrazowy Pasma Brzanki” - przewodnik turystyczny
https://zpkwm.pl/wp-content/uploads/2018/07/PKPB_przew.pdf
- „Tuchowskie Wieści” - czasopismo regionalne zawierające m.in. artykuły historyczne
<http://mbc.malopolska.pl/publication/4441>

SIEDLISKA

- Cmentarze z I wojny światowej

<https://fotopolska.eu/381181,foto.html?o=b92895>

http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Siedliska_zdj_134_stan_pierwotny.JPG

- Czasopismo lokalne „Siedliszanin”

<http://mbc.malopolska.pl/publication/59853>

PIOTRKOWICE

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_VIII/210

- L. Dębicki, „Z dawnych wspomnień, 1846-1848”

<http://dlibra.umcs.lublin.pl/publication/843>

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Nowy Targ - Podzamcze.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/85?q#tabSkany>

MESZNA OPACKA

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Łosie - Mszana Dolna

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/83?q#tabSkany>

ŁOWCZÓW

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_V/751

LUBASZOWA

- Cmentarz z I wojny światowej nr 151

http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/151_lubaszowa_pocztowka.jpg

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Limanowa - Łopoń.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/82?q#tabSkany>

KARWODRZA

- Ślub Mieczysława Kotłowskiego z baronówną Marią Berke

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/118951/>

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.

http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_III/890

JODŁÓWKA TUCHOWSKA

- Stare zabudowania z XIX w.

<https://fotopolska.eu/1474603,foto.html>

<https://fotopolska.eu/1474602,foto.html>

DĄBRÓWKA TUCHOWSKA

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Czerna - Gdów.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/71?q#tabSkany>

BUCHCICE

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Bogoniowice - Cieklin Las.

<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/69?q#tabSkany>

BURZYN

- Dawny dwór jako miejscowa szkoła w PRL

<https://burzyn.pl/wp-content/uploads/2013/08/dworek.jpg>

TUCHÓW

- Stara mapa Tuchowa i okolic

http://maps.mapywig.org/m/WIG_maps/series/025K/P49-S32-E_1935_LoC_G6520_s25_P6.jpg

- Artykuł o Tuchowie w tygodniku „Praca” z 1914 r. [zawiera ciekawe rysunki m.in. drewnianej dzwonnicy przy kościele parafialnym].

<https://www.wbc.poznan.pl/publication/310788>

- Artykuł o cudownym obrazie Matki Bożej Tuchowskiej w „Przewodniku Katolickim” z 1929 r.

<https://www.wbc.poznan.pl/publication/176778>

- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich.
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XII/599
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Trzciana - Ułaszowice.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/91?q#tabSkany>
- Uchwała Rady Pedagogicznej Liceum Ogólnokształcącego w Tuchowie z dnia 19 lutego 1973 roku.
<https://kpbk.umk.pl/dlibra/doccontent?id=44251>
- Przykładowy numer wydawanego w Tuchowie czasopisma „Chorągiew Maryi : miesięcznik Arcybractwa Matki Boskiej Nieust[ającej] Pomocy”.
<https://www.pbc.rzeszow.pl/dlibra/showcontent/publication/edition/12808?id=12808>
- Zniszczony dom podczas I wojny światowej.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/218404/>
- Zniszczony most podczas I wojny światowej.
<https://fotopolska.eu/1121688,foto.html>
- Nieistniejący pałac w Tuchowie.
<https://fotopolska.eu/1320037,foto.html>
<https://fotopolska.eu/529175,foto.html>
- Karty pocztowe.
<http://polona.pl/item/71497935>
<https://fotopolska.eu/1191639,foto.html>
- Budowa szkoły powszechnej w Tuchowie.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/106130/>
- Budynek szkolny w czasie PRL.
<https://fotopolska.eu/1417414,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1417412,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1417411,foto.html>
- Odpust w Tuchowie.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/117628/>

- Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Stanisława Biskupa i Męczennika oraz klasztor Ojców Redemptorystów w Tuchowie.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/148998/>
<https://fotopolska.eu/500809,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1417419,foto.html>
- Klasztor na pocztówce z I poł XX w.
<https://fotopolska.eu/349015,foto.html>
<http://bc.cyfrowagalicja.pl/publication/1360>
- Ratusz.
<https://fotopolska.eu/166202,foto.html>
<https://fotopolska.eu/86662,foto.html>
<https://fotopolska.eu/171234,foto.html>
<https://fotopolska.eu/461155,foto.html>
<https://fotopolska.eu/274143,foto.html>
- Ratusz, budynek Sokoła i stacja kolejowa w Tuchowie - pocztówka z I poł. XX w.
<https://fotopolska.eu/332065,foto.html>
- Budynek Sokoła w 1917 r.
<https://fotopolska.eu/185749,foto.html>
- Panorama Tuchowa.
<https://fotopolska.eu/431335,foto.html>
- Stara chałupa w Tuchowie w 1943 r.
<https://fotopolska.eu/896213,foto.html>
- Powódź w Tuchowie w 1934 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/96093/>
- Most drogowy w Tuchowie na Białej.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81543/>
<https://fotopolska.eu/16548,foto.html>
<https://fotopolska.eu/1417409,foto.html>
- Wizyta prezesa Stanisława Gucwy w Tuchowie - kilka zdjęć.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/112806/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/112810/>

- Tuchów 1947 r. Anatol Chatało z żoną Marią z Ruebenbauerów oraz córką Krystyną.

https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_1048_03_19_029

- Plebania.

<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/91686>

<https://fotopolska.eu/788155,foto.html>

- Organistówka.

<https://zbiory.mhf.krakow.pl/node/91792>

- Cmentarze z I wojny światowej na pocztówce.

<https://fotopolska.eu/1191618,foto.html>

http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/OkregVI/tuchow_164_pierwotny.JPG

- Wizerunki Matki Bożej Tuchowskiej na grafikach:

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/50862>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/10729> [z 1666 r.]

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/261215>

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/261157>

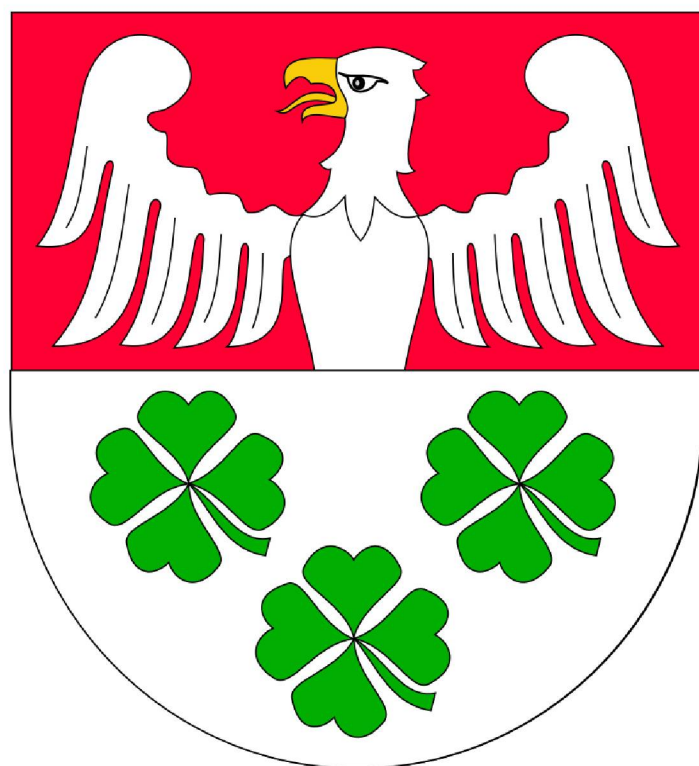
<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/10786>[z 1695 r.]

- Matka Boska z Dzieciątkiem oraz śś. Jakubem Większym i Maciejem.
Retabulum ołtarzowe z kościoła w Tuchowie - korpus.

<https://zbiory.mnk.pl/pl/wyniki-wyszukiwania/katalog/45392>

Kilka informacji o lokalnych cmentarzach z I wojny światowej:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Gmina Wierzchosławice

GMINA WIERZCHOSŁAWICE - gmina wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim, składająca się z 11 sołectw. Tereny te zamieszkuje ponad 10 tys. ludności.

Co wyróżnia gm. Wierzchosławice?

Lasy i jeziora poźwirowe - to dwie cechy dominujące w krajobrazie tych terenów. Okoliczne lasy, będące pozostałością po dawnej Puszczy Sandomierskiej, od lat cieszą się dużym zainteresowaniem nie tylko mieszkańców gminy, ale i turystów, którzy pragną uciec od miejskiego zgiełku. Leśne ścieżki (również te przyrodnicze) doskonale nadają się zarówno dla pieszych, jak i rowerzystów oraz rolkarzy, którzy mogą korzystać z wyasfaltowanej drogi przecinającej las.

Równie popularne w miesiącach letnich są okoliczne jeziora wraz z kąpieliskami, a także stawy, z których korzystają wędkarze. Powstała nawet idea utworzenia na tych terenach tzw. pojezierza tarnowskiego wraz z infrastrukturą turystyczną. Niestety, na razie ten ciekawy projekt nie został doceniony przez instytucje dotujące inwestycje i pozostaje w sferze marzeń.

Na terenie Wierzchosławic prowadzona jest hodowla doskonale znanego w Tarnowie i okolicy karpia - króla naszych wigilijnych stołów, który w niczym nie ustępuje mocno reklamowanym karpom z Zatora. Same Wierzchosławice to bardzo rozległa wieś, składająca się z Dwudniaków, Głodnej Wsi, Szujca, Trzydniaków oraz Woli.

Pewną ciekawostką jest pochodzenie nazwy Bobrowniki Małe i Bobrowniki Wielkie w gm. Żabno. Według specjalistów nazwy te wywodzą się od dawnych hodowców bobrów, którzy tworzyli hodowle dla futer bobrzych.

W Gosławicach znajdziemy jeden z dwóch w Polsce, klasztor sióstr Kanosjanek, których założycielką była św. Magdalena z Kanossy.

Z gminy Wierzchosławice wywodzą się m.in. Wincenty Witos, polityk i polski premier oraz Adam Boryczka, żołnierz WP i AK oraz cichociemny. [<http://zolnierzniezlomni.com.pl/niezlomni/adam-boryczka>].

O samym Witosie możecie przeczytać ciekawą publikację pt. „Wincenty Witos - współtwórca Niepodległej” [<http://muzeum-niepodleglosci.pl/wp-content/uploads/2012/10/Witos.pdf>].

Od niedawna istnieje też możliwość wirtualnego zwiedzenia Muzeum Wincentego Witosa: [Zakładka „Obiekty”-> Muzeum Wincentego Witosa <https://panorama.umt.tarnow.pl/>].

Atrakcje i zabytki gm. Wierzchosławice: lasy i jeziora pożwirowe, cmentarze z I wojny światowej, kapliczki i krzyże przydrożne, kaplica cmentarna rodziny Witosów w Wierzchosławicach, zabytkowe kościoły: Kościół pw. NMP Wniebowziętej w Łętowicach oraz Kościół pw. Matki Boskiej Pocieszenia w Wierzchosławicach, Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach-Dwudniakach, Dom Ludowy im. Wincentego Witosa w Wierzchosławicach z 1924 r., Centrum Kultury Wsi Polskiej [gmach dawnego Uniwersytetu Ludowego] w Wierzchosławicach, dwór z początku XIX wieku w Łętowicach, Święto Karpia w Wierzchosławicach

Stare zdjęcia i inne archiwalia oraz publikacje odnośnie gminy Wierzchosławice z cyfrowych zasobów bibliotek i archiwów:

BOBROWNIKI MAŁE

- Inspekcja inż. Eugeniusza Kwiatkowskiego we wsi Bobrowniki dotkniętej powodzią w 1934 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/97995/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/97998/>
- Stare fotografie z albumów Bobrowniczian
<http://www.bobrownikimale.info/category/wioska/stare-zdjecia/>
- Legendy dotyczące Bobrownik Małych
<http://www.bobrownikimale.info/category/wioska/legendy/>

BOGUMIŁOWICE

- Odbudowa mostu na Dunajcu, 1915 r.
<https://fotopolska.eu/1087098,foto.html>
- Odbudowa mostu kolejowego na Dunajcu w Bogumiłowicach przez żołnierzy 2. Batalionu Mostów Kolejowych - prace przy ociosywaniu pni na podkłady kolejowe, 1934 r.
<https://fotopolska.eu/1501394,foto.html>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81756/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81745/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81748/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81751/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81757/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81762/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81782/>
- Otwarcie mostu kolejowego na Dunajcu w Bogumiłowicach w 1934 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81820/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81842/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81837/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81836/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/81817/>
- Most kolejowy w lata 1939-1945.
<https://fotopolska.eu/1584035,foto.html>
- Powódź pod Bogumiłowicami w 1934 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/95621/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/95614/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/95617/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/95619/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/95628/>
- Moczydłowski, "Niezapominajki" wyd. w Bogumiłowicach
<http://polona.pl/item/89748725>
- Związek Młodzieży Wiejskiej "Wici" Koło w Bogumiłowicach dnia 29-maja

1939 r. w Bogumiłowicach urządza uroczyste "Święto Wiosny" [...] – afisz

<http://polona.pl/item/101418511>

- Atlas językowy polskiego Podkarpacia: Bogumiłowice, pow. Brzesko
<https://rcin.org.pl/publication/41434>
- Stacja kolejowa w Bogumiłowicach
<https://fotopolska.eu/923482,foto.html>
https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Bogumi%C5%82owice-lata_30.jpg
- Zdjęcie lotnicze Bogumiłowic z 1944 r.
<https://fotopolska.eu/1059190,foto.html>

KOMORÓW

- Stare zdjęcia z albumów mieszkańców wsi:
<https://www.komorow.net.pl/historia-zdjeciem-pisana/>

ŁĘTOWICE

- A. Szpunar, „Cmentarzysko w Łętowicach, gm. Wierzchosławice, woj. Tarnów, badania 1984-1985”
<https://rcin.org.pl/publication/41791>
- A. Szpunar, „Cmentarzysko kultury przeworskiej w Łętowicach, gm. Wierzchosławice, woj. Tarnów. Badania 1986-1987”
<https://rcin.org.pl/publication/33075>
- „Państwo radłowskie w metryce józefińskiej z 1785-1787 roku: Biadoliny Radłowskie i Łętowice”
<http://dlibra.umcs.lublin.pl/publication/5184>
- Mapy z 1847 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/149?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/150?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/148?q#tabSkany>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Limanowa – Łopoń
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/82?q#tabSkany>

- „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich”
http://dir.icm.edu.pl/pl/Słownik_geograficzny/Tom_XV_cz.2/266
- Cmentarz z I wojny światowej ok. 1918 r.
http://www.cmentarze.gorlice.net.pl/Brzesko/283_letowice_archiwalne.jpg

RUDKA

- Arkusz ewidencyjny strat wojennych wsi Rudka
https://osa.archiwa.org/dokumenty/PL_2083_005_0001_0083
- Dominium Więckowice (generalia, Grabno, Rudka, Więckowice) - Jordan Roman i Apolonia
<https://szukajwarchiwach.pl/29/279/0/1.1/16?q#tabSkany>
- Mapy z 1848 r.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/288?q#tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/280/0/2.1/228?q#tabSkany>
- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Rozembark – Rzuchowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/87?q=rudka+XSKANro:t&wynik=79&rpp=15&page=6-tabSkany>
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/87?q#tabSkany>

MIKOŁAJOWICE

- „Państwo więckowickie i zakrzowskie oraz część państwa tarnowskiego w metryce józefińskiej z 1785-1787 roku : Więckowice, Rudka, Grabno, Zakrzów, Dębina Zakrzowska, Mikołajowice i Sierachowice”
<http://dlibra.umcs.lublin.pl/publication/5183>
- Koło Młodzieży Ludowej w Mikołajowicach w 1932 r.
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/102273/>

GOSŁAWICE

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Gliniczek - Grybów.
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/72?q#tabSkany>

WIERZCHOSŁAWICE

- Karty ewidencyjne zmarłych żołnierzy w układzie alfabetycznym: Walki -Wysowa
<https://szukajwarchiwach.pl/29/275/0/-/93?q#tabSkany>
- J. Brodacki „Wierzchosławice-Rakszawa”
<http://polona.pl/item/89761049>
- I. Gleisner „Czasopisma lokalne gminy Wierzchosławice w latach 1990-2009”
<http://dspace.uni.lodz.pl:8080/xmlui/handle/11089/2084>
- Kurs dla kierowników Klubów Rolnika z województw wrocławskiego, rzeszowskiego i krakowskiego, w Uniwersytecie Ludowym w Wierzchosławicach. (Same kobiety i jeden wykładowca!)
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/197264/>
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/197262/>
- Domy murowane w centrum wsi
<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/239001/>
- Ołtarze w kościele Pocieszenia Błogosławionej Marii Panny w Wierzchosławicach
<https://fotopolska.eu/218302,foto.html>

O WINCENTYM WITOSIE I JEGO ŚLADACH W WIERZCHOSŁAWICACH

- Kaplica cmentarna rodziny Witosów
http://www.zofiarydet.com/zapis/en/photo?photo=zr_10_006_29
- Dom Witosów (obecnie muzeum)
http://www.zofiarydet.com/zapis/en/photo?photo=zr_10_006_22
http://www.zofiarydet.com/zapis/en/photo?photo=zr_10_006_28
- W. Witos „Jedna wieś”
<http://polona.pl/item/47006676>
- W. Witos, „Wybór pism i mów”
<https://crispa.uw.edu.pl/object/files/10191/display/Default>
- Wincenty Witos (1874-1945) życie i działalność : katalog wystawy [zawiera kilka karykatur z W. Witosem]

<http://sbc.wbp.kielce.pl/dlibra/doccontent?id=30508>

- Uroczystości Reymontowskie w Wierzchosławicach [Kto odnajdzie na fotografiach W. Reymonta i W. Witosa?]

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28365/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28373/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28393/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28374/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28380/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28384/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28402/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28404/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28391/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28397/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/28399/>

- Uroczystości z okazji XXV-lecia działalności politycznej Wincentego Witosa w Wierzchosławicach

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/101716/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/101715/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/101711/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/101708/>

- Uroczystości w Wierzchosławicach z okazji rocznicy Bitwy Warszawskiej 1920 roku zwanej "cudem nad Wisłą" z udziałem W. Witosa.

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/158636/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/158634/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/158642/>

- Prezes Stronnictwa Ludowego Wincenty Witos w towarzystwie działaczy ruchu ludowego w Wierzchosławicach

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/101929/>

- Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/181790/>

<https://audiovis.nac.gov.pl/obraz/181797/>

- Wincenty Witos na terenie swojego gospodarstwa, lata 30-te XX w.

<https://fotopolska.eu/212726,foto.html>

<https://fotopolska.eu/130455,foto.html>

- Dwudniaki, przysiółek Wierzchosławic - dom rodzinny premiera Wincentego Witosa

<https://fotopolska.eu/130453,foto.html>

- Pogrzeb Wincentego Witosa w rodzinnych Wierzchosławicach

<https://fotopolska.eu/130461,foto.html>

- Dom Ludowy im. W. Witosa

<https://fotopolska.eu/1356997,foto.html>

<https://fotopolska.eu/136730,foto.html>

- Ludowy Hetman: Dom rodzinny i Muzeum Wincentego Witosa w Wierzchosławicach [w:] J. Kornhauser, "Wolność krzepi", wyd. 2018.

[https://dniedziedziactwa.pl/wp-](https://dniedziedziactwa.pl/wp-content/uploads/2018/10/MDDK_2018_ksiazka_net_mniejsza.pdf)

[content/uploads/2018/10/MDDK_2018_ksiazka_net_mniejsza.pdf](https://dniedziedziactwa.pl/wp-content/uploads/2018/10/MDDK_2018_ksiazka_net_mniejsza.pdf)

- „W środę dnia 27 lutego 1924 r. o godz. 7-ej wieczorem Tadeusz Wieniawa-Długoszewski wygłosi odczyt na temat Wincenty Witos [...].” – afisz

<http://polona.pl/item/34540103>

- Wincenty Witos - współtwórca Niepodległej.

<http://muzeum-niepodleglosci.pl/wp-content/uploads/2012/10/Witos.pdf>

Kilka informacji o lokalnych cmentarzach z I wojny światowej:

<http://grobywojenne.malopolska.uw.gov.pl/pl-PL/Home/Obiekty>.

Bisk. Tarnowskie

~ 110 ~

Dawne Biskupstwo
Tarnowskie

Kościół diecezji tarnowskiej

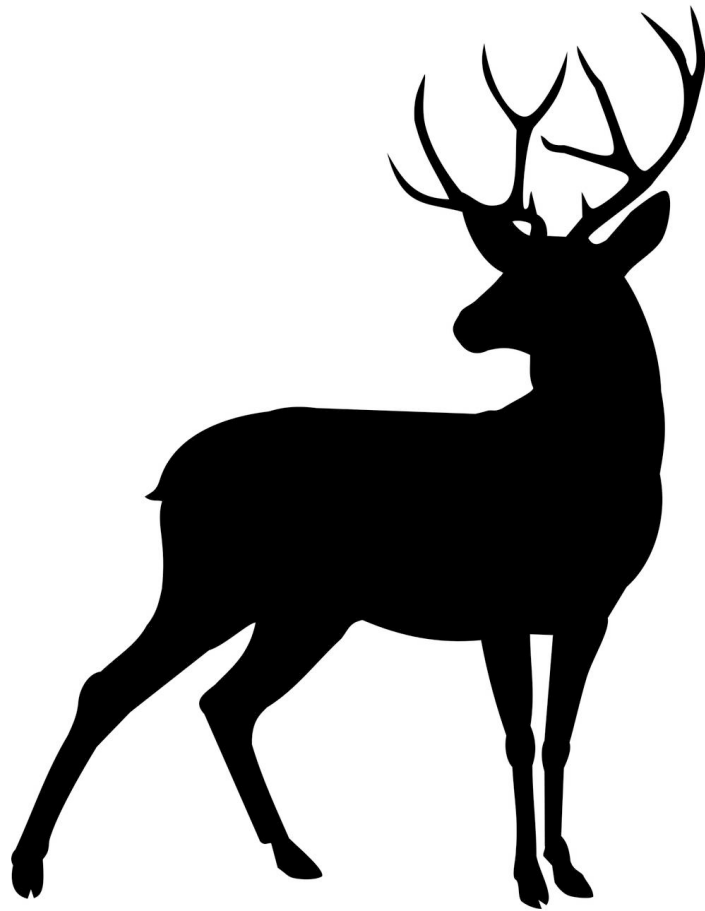
PRAGNIEMY ZWRÓCIĆ Waszą uwagę na zabytki sakralne z naszego regionu. Nasz powiat, jak i cała diecezja usłane są pięknymi zabytkowymi kościołami. Są wśród nich perełki budownictwa drewnianego oraz murowane strzeliste budowle, projektowane przez znanych architektów takich jak m.in. Jan Karol Sas-Zubrzycki.

Zwiedzając dany obiekt często zwracamy uwagę na jego wygląd zewnętrzny. Bywa, że skromnie wyglądająca świątynia może być urzekająca w środku. Wystarczy pojechać do Zalipia, by przekonać się, że nie tylko warto zwracać uwagę na te najstarsze i najbardziej wyszukane kościoły.

Również wyposażenie kościoła i jego detale są godne obejrzenia. Ile kościołów w naszej diecezji posiada specjalne przejście za ołtarzem dla pokutników? Ile posiada wyjątkowe ambony lub chrzcielnice. A które zachwyca nas magią barwnych witraży?

Dla osób pragnących poznać lepiej historię i architekturę świątyń diecezji tarnowskiej polecamy portal „Tarnowskie Kościoły”. Link:

[\[http://www.tarnowskiekoscioly.net/\]](http://www.tarnowskiekoscioly.net/).

Przyroda

HALO, HALO tu Ptasie Radio! Czy są tu ornitologowie lub wielbiele przyrody i zwierząt? Dziś przygotowaliśmy coś dla Was.

Na początek mała ciekawostka. Znajdujące się na terenie powiatu tarnowskiego Pogórze Rożnowsko-Ciężkowickie jest domem dla wielu rzadkich gatunków. Jeszcze na początku lat 90-tych na tych terenach można było spotkać takie zwierzęta jak: żbik, ryś, czy wilk. Obecnie trzeba mieć sporo szczęścia by spotkać tych mieszkańców lasów. Wody Dunajca zamieszkiwał m.in. jesiotr zachodni oraz pstrąg potokowy oraz wiele innych gatunków, które obecnie próbuje się na nowo „zadomowić” w Dunajcu i Białej Tarnowskiej. Lepiej ma się okoliczne ptactwo. Na Pogórzu można coraz rzadziej spotkać takie ptaki jak m.in. bączki, czaple siwe, bociany czarne, bieliki, pluszcze.

Nie można zapomnieć o nietoperzach: podkowcu małym, nocku Bechsteina oraz mopku, Ich siedliska można spotkać np. w Bobowej, na wieżach, dzwonnicach, jak i strychach kościelnych w Bukowcu, Paleśnicy, Bruśniku, na terenie „Skamieniałego Miasta” w Ciężkowicach, piwnicach zamku w Wiśniczu.

Zachęcamy was do śledzenia przyrody za pomocą Internetu:

- Kamery on-line z całego świata
<https://www.worldcam.pl/kamery/tematyka/zwierzeta>
- Różne zwierzęta
<http://lasy.tv/lasy-tv/zwierzeta-on-line.html>
- Wydawnictwa o przyrodzie przygotowane przez Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego oraz Lasy Państwowe

<https://zpkwm.pl/edukacja/biblioteka/>

<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/publikacje/do-poczytania>

- Publikacje dla dzieci oraz młodzieży

<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/publikacje/dla-nauczycieli>

<https://www.lasy.gov.pl/pl/informacje/publikacje/dla-dzieci-i-mlodziezy>

Natomiast w bibliotekach cyfrowych można przyjrzeć się np.

- W. Kulesza, „Pan Tadeusz” ewangelją ochrony przyrody”

<http://polona.pl/item/31877481>

- W. Kulesza, „Co postępowy rybak o ochronie przyrody wiedzieć powinien”

<http://polona.pl/item/72550891>

- A. Wróblewski, „Konserwacja starych drzew”

<http://polona.pl/item/73794146>.

Spis ilustracji

<i>Herb miasta i gminy Ryglice</i> , Urząd Miejski w Ryglicach / Public domain, źródło Wikimedia Commons	4
<i>Herb miasta i gminy Radłów</i> , Poznaniak / Public domain, źródło Wikimedia Commons ...	9
<i>Herb gminy Lisia Góra</i> , Poznaniak / Public domain, źródło Wikimedia Commons.....	15
<i>Herb gminy Szerzyny</i> , Bastianow (Bastian) / Public domain, źródło Wikimedia Commons	19
<i>Herb gminy Wietrzychowice</i> , Jacek FH / Public domain, źródło Wikimedia Commons	23
<i>Herb gminy Gromnik</i> , WarX assumed (based on copyright claims) CC BY-SA (https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.5), źródło Wikimedia Commons	28
<i>Herb gminy Skrzyszów</i> , Semu / Public domain, źródło Wikimedia Commons	33
<i>Herb gminy Rzepiennik Strzyżewski</i> , pl:Lajsikonik / Public domain, źródło Wikimedia Commons	39
<i>Herb gminy Pleśna</i> , Semu / Public domain, źródło Wikimedia Commons	44
<i>Herb miasta i gminy Ciężkowice</i> , Bastianow (vector version) / Public domain, źródło Wikimedia Commons	51
<i>Herb gminy Tarnów</i> , Poznaniak / Public domain, źródło Wikimedia Commons	58
<i>Herb miasta i gminy Żabno</i> , created in Inkscape by Krzysztof Blachnicki / Public domain, źródło Wikimedia Commons	68
<i>Herb miasta i gminy Wojnicz</i> , Poznaniak / Public domain, źródło Wikimedia Commons	77
<i>Herb miasta i gminy Zakliczyn</i> , Poznaniak / Public domain, źródło Wikimedia Commons	88
<i>Herb miasta i gminy Tuchów</i> , Public domain, źródło Wikimedia Commons	101
<i>Herb gminy Wierzchosławice</i> , created in Inkscape by Krzysztof Blachnicki / Public domain, źródło Wikimedia Commons	110
<i>Herb biskupstwa tarnowskiego</i> , Marian Gumowski / Public domain, źródło Wikimedia Commons	119
<i>Jeleń</i> , Public domain, źródło pixabay.com.....	121